PERSOANELE

HERNANI
DON CARLOS
DON RUY GOMEZ DE SILVA
DONA SOL
DUCELE BAVARIEJ
DUCELE DE GOTHA
DUCELE DE LUTZELBURG
DON SANCHO
DON MATIAS
DON RICARDO
DON GARCI SUAREZ DON
FRANCISCO DON JUAN DE
HARO BON GIL TELLEZ
GIRON PRIMUL CONJURAT
UN HAIDUC JAQUEZ
DONA JOSEFA DUARTE O
DOAMNA
CONJURAȚI AI LIGEI SACROSANCTE, GERMANI ȘI SPANIOLI
HAIDUCI, SENIORI, SOLDAȚI, PAJI, POPOR ETC.

Spania — 757.9

ACTUL I

REGELE

Saragotsa[1] O cameră de culcare, naaptea. Pe masă o lampă.

SCKNA I

Doîia Josefa Duarte, o bătrînă îmbrăcată într-o fustă neajră, împodobită cu jeuri, după moda Izabelei Catolica, Don Carlos*.

\

DOSA JOSEFA

(singură}

(trage perdelele cărămizii aţe \ereslrti şi -as/uză la locul lor citeva fotolii. Se aud bătăi in uţa secretă din dreapta. Ea trage cu urechea. După un timp, bătăile se repetă.)

____

t Saragossa: oraş in Spania, capitala provinciei Aragou.
" £>on Carlos: Carol a! V-tea (Carol Qutntui), rege al Spaniei şi ımpărat al Germaniei, născut la Gând ın 150u,mort la monaştirea \ ust^ i-hitramadura) în 155S A tost [iul lui Filip cel Frumos si al spaniolei ioana Nebuna şl nepot lui Maximilian, împ.lratul Germaniei, căruia ıi urmează la tron. Stapln peste domeniile imense ale Spaniei şi o parte din ıtalia, rîvneşte la un moment dat dominaţia lumii. Are insa de luptat cu Francisc I. regele Franţei cu oare poartă patru războaie, Cu Soliman ai Ii-lea. sultanul otomanilor şi mai ales cu luteranii din Germania.

IA.

NOTA

Numele spaniole pomenite în piesă urmează a se citi astfel:

Ilernâni, Don Carlos, Dou Ruy Gomez de Silva, Donîa Sol, Don Săncîo, Don Mâtias, Don Ricârdo, Don Garsi Suarez, Don Franaisco, Don Huan, Don Hil Telîez Hiron, Hachez, Donîa Hosefa Duârte *(Persoanele).*

Pastrânîa (1,1), Sid, Bernard, Fighera, Galisia (1,3), Sancez de /uniga, Senturidn, Almunîăn, Rohas (11,1), Mursia, Leon (II.2), Armilias (111,2), Aleâla (111,4), Galseran, Ant«ehera, Nihar, Manriche, Vaschez, Hâime, Horhe (111,6), Carbahal, Penîalver (V,l).

DONA

JOSEFA Mi-ați spus ră tac,

seniore.

DON CARLOS

Să tac. ' A i a stăpînă

E dona Sol de Silva? Răspunde: da ori bal

OONA JOSEFA

Da. Dar ce vreți cu dînsa i'

DON CARLOS

Ce vreau... nu-i treaba tal

Bătrînu ei logodnic e-acasă-acum ?

DONA JOSEFA

Nu

DON CARLOS

J-eci ea-şi aşteaptă-amantu ! ? Zi!

DONA JOSBFA

Da.

DON CARLOS

Să n i or îmi vine l

Da. DONA JOSEFA

lo*

22
7

Am auzit în uşa secretă-un ciocănit.

(Alte bătăi în uşă.J

El **trebuie** să fie.

(Deschide uşa secretă. Intră don Carlos, cu pălăria trasă pe ochi, acoperindu-şi faţa cu mantia.)

Poftiţi I Bine-aţi venit!

(în timp ce pătrunde in scenă, don Carlos îşi desface mantia fi apare înlr-un costum bogat de catifea şi mătase, după moda castiliană din 1519. Josefa, privindii-l mai de aproape, /ace un pas îndărăt, mirată.)

A! Nu-i senior Hernani! Cum aţi intrat pe poartă? Săriţi!

DON CARLOS
(strîngind-o de mină)

Ia seama! Dacă scoţi un cuvînt, eşti moartă l *(O priveşte drept în ochi. Dona Jose/a tace, speriată.J* Stă 'dona Sol aicea? cea ce s-a logodit Cu unchiul ei, un nobil gelos şi-ofilit, Ce-i duce de Pastrana ? — în timp ce ea-J trădează C-un băieţandru care, de cum se însoptează, Se furişează-n casă pe uşa de din dos... Şi asta chiar sub ochii bătrînului gelos. Aşa e ?

f Dona Josefa tace, Don Carlos o zgîlţîie de braţ.J

Dar răspunde-ndărătnică bătrînă l

DON CARLOS *(scotînd de Ici briu un pumnal şi o pungă)*

Alege-atunci: pumnalul sau punga l Care-anume Te-mbie?

DONA JOSEFA

Eşti Satana!

Aici, DON CARLOS întruchipat l

DONA JOSEFA *(deschiztnd uşa unui dulap strimt în perete)*

Intraţi

DON CARLOS *(examinînd dulapul)* în cuşca asta?

DONA JOSEFA *(închizînd dulapul)* Nu vreţi? Atunci plecaţii

Nu pi

DON CARLOS

(redeschizlnd dulapul)

ec.

(Examinînd din nou dulapul.) Nu-i âsts grajdul unde, din întîmplare, Ț" mătura pe care te plimbi mereu călare ?

U11 fogfcesi<i'« *In dulap cu multă greutate.)*

DON CARLOS

?i aici e JocuJ de întîlnire?

DONA JOSEFA

Ascunde-mă!

Da.

DON CARLOS

DONA JOSEFA

Eu?

Eu? să v-ascund?

DON CARLOS

Ha ide!

DOiS'A

JOSEFA

De ce ?

DON CARLOS

Nu-i treaba ta!

DO5ÎA JOSEFA

DON CARLOS

Şi iute l

DONA JOSEFA

Pentru nimica-n lume F

SCBNA A TI-.A Aoona Josefa.Don

Carlos, in dulap, Uofia Sol, apoi Hernani.

DONA SOL

Joseta!

DONA JOSEl-'A

Da, stăpînă ?

DONA SOL

De ce-ntirzfe-atîl?

Stau ca pe ghimpi!

(Se aude zgomot de puşi ia. uşa secretă.)

Stai! Vine! I'ugi şi deschidc-ndnta,

Să nu mai trebuiască !a uşă să mai bată.

/Dona Joseța deschide uşa. Intră lierituni, purtind o mantie largă şi o pălărie mare. Pe dedesubt poartă un costum cenuşiu aragonez, cu piepl/ir de piele, spadă, pumnal şi un corn la brlit.)

DONA SOL *(repezi ndu-se la- el)*

Hernani!

HERNANI

Ah! Iubito! Te vad... şi te privesc...
Şi- aud iar vocea asta, pe care-o
proslăvesc! L>e ce ne to^v^, separă nedreptele
destine, Cind toată-a mea' fiinţă tm/eşte după
tine?

DONA SOL *(pinăindu-i vr-smintete)* Vai! Ţi-
e mantaua udă! Mai plouă şi acum?

DONA JOSEFA *(impreunîndu-şi mîinile, scandalizată)*

Un bărbat în casai Vai! Vai!

DON CARLOS *(din dulapul rămas deschis)*

Stăpîna ta,
Desigur, o femeie ți-a spus că aştepla.

DONA JOSEFA

S-aud paşii Trage uşa! Afurisită soartă!
(Include repede dulapul.)

DON CARLOS
(din dulap)

Şi ține minte: Dacă scoți un cuvînt, eşti moartă!

DONA JOSEFA
(singură)

Ce-o fi cu omu-acesta ? Nu m-oi fi înşelat ? Să
strig! Le ora asta cu toți dorm în palat. Şi-
acuma o să pice şi celaJt. îl priveşte. E tînăr...
are spadă... Of, Doamne! Ne fereşte De rete!
(Cînlărind punga in mină.)
După pungă... nu-i hoț. Nu, hotărît!
(Intră -dona Sol, îmbrăcată în alb. Dona Josefc. ascunde repede punga.)

Ce poate să *mai* facă un nour efemer, , Cemprăştie furtună şi fulgere pe **cer? K**

DONA SOL
*(desfăcîndu-i **mantia** de pe umeri)*

Dă-mi mantia. Şi spada.

HERNANI

De spadă niciodată
Nu mă despart. E-a doua amică devotată. Deci unchiul, viitorul tău soț e-acum plecat?

DOSA SOL

Putem sta împreună un ceas.

HERNANI

Şi nu-i păcat l
Un ceas! Un ceas! Atîta l Şi-ap6i... ce ne aşteaptă? bitarea... poate moartea! E soarta prea nedreaptă. Şi totuşi, lîngă tine o oră să trăieşti E cît o veşnicie atuncea cînd iubeşti!

DONA SOL

Hernanil

HERNANI

Mă şi bucur cînd e plecat de-acasă. Ca pot pe-ascun pătrunde ca un tîlhar în casă, Că timp de-o oră-acestui bătrîn mi-e dat să-i fur

HERNANI

Nici n-am băgat de seamă.

DONA SOL

Nu ți-a fost frig pe drum ?

HERNANI

Nu.

DONA SOL

Leapădă mantaua.

HERNANI

Iubit;   mea, răspunde,
Cînd noaptea-ncet coboa;ă şi somnul lin pătrunde
Sub pieoapeJe-obosite, şi ochii ți-a închis, Nu ți
se-arată-aievea un serafim în vis Să-ți spună cît
de dragă eşti unui om, pe care O toartă crudă-l
pune la crîncenă-ncercare ?

DONA SOL

Eram îngrijorată, văzînd că zăboveşti,
Nu ți-a fost frig, Hernani ?

HERNANI

Să-mi fie frig? Glumeşti!
Eu ard! ard iîngă tine! Cînd dragoste;:, nebună In
inimă şi-n minte deziănțu e-o furtună...

SOL

frizind)

0! Doamne! Cum se poate să te neliniştească O simplă sărutare pe frunte... părintească...?

HERN ANI

O l nu ! Era sărutul unui bărbat gelos...
Căci o să fii soția acestui ticălos!
Un gîrbov ce-şi lîrăşte povara bătrîneții „
Şi căruia acuma, către sfîrşitul "vieții,
li trebuie-o femeie. Mai mult, i-a trebuit
S-aleagă o fecioară. Bătrîn nesăbuit!
Degeaba el c-o mînă la pieptu-i te atrage,
Cînd moartea de cealaltă înspre mormînt îl trage!
Decît iubirea-a douii ființe s-o zdrobeşti,
Mai bine sapă-ți groapa! bătrîn smintit ce eşti l
— Căsătoria asta socot c-a fost dictată l

DONA SOL

Da. Kegele-o doreşte.

HERNANI

Don Carlos! Al său tată
La eşafod pe tata nedrept 1-a condamnat. J mu't de-atunci. Dar timpul mai rău m-B-nversunat. Batrînul rege astăzi e mort. Şi n-o să-nvie. Dar ura mea nu-i moartă. E proaspătă şi vie! Chiar de copil făcut-am pe cruce jurămînt

Din farmecele tale dumnezeieşti. Şi jur
Câ-s fericit! Ba lumea mă pizmuieştc-n faţă
Că pot să-i fur o oră... cînd el îmi iuiă-o viaţn

DONA SOL

De ce te zbuciumi?

(Către dona Joscfa, dîndu-i mantia.)

Pune mantaua la uscnt,
losefa.

(Paria Josefa** iese. **Dona** Soţ se a fază şi face **semn lui H emani** să **vină** Ungă **ea.)

Vin aicea.

HBRNANI

(fără s-o oscii l le)

Deci ducele-i plecat?

DOiS'A SOL

Nu te gîndi la dînsul.

HERNANI

Nu pot.

DONA SOL

Hai, fii cuminte!

HBRNANI

Nu pot nici o clipită să mi-l alung din minte...
Cînd ştiu că te iubeşte... că te vei mărita...
Cînd te-am surprins deunăzi pe cînd te săruta...

Şl eu am poate drepturi, ce-s îngropate-n glod,
Sub draperia neagră a unui eşafod;
Dar care, cind răbdarea de margini o *să* treacă,
Vor răsări o dată cu spada mea din teacă.
Dar, pină-atunci, cum Ceru nu m-a blagoslovit
Decît cu apă, _er şi soare... am venit
Să-țispun că-i vremea-aeuma s-alegi, cum crezi mai hine:
Sau te măriți cu dînsul... sau mă urmezi pe mine.

DO 5JA SOL

Te voi urma.

HERNANI

Alături de toți haiducii mei?
Sortiți să simtă veşnic călău după ei? Proscrişi,
ce poartă-n sînge o uiă-nverşunată Şi-o crimă ce
aşteaptă să fie răzbunată? Primeşti de bună voie
să intri, nesilit, In ceata noastră? Află că şi eu
sint bandit! Cînd mă cătau prin țarn soldații şi
spioni), Eu m-am ascuns în munții bătrînei Cată
Ionii[1]
Ş' i am crescut acolo, prin rîpi şi văi
adînci,
Sau cocoțat, alături cu vulturii pe stînci, *Var* printre
oameni liberi şi bravi, deprinşi cu srma. r dacă-n
miez de noapte aş da din corn alarma, YCI mii de
tineri falnici răsar ea din pămînt. kmdeşte-te, iubito!
Eu văd că te-nspăimînt. 'ei să trăieşti în codri, prin
văgăuni, pe creste,

Ca'a.'omi: Catalonia, provincie spaniola.

Ca fiul să plătească. Şi jurămintu-i sfînt!
De cînd te caut, rege al ambelor Castilii?[1]
Tu ştii ce ură leagă a' noastre vechi familii.
Au dus părinţii noştri în şir treizeci de ani
O luptă ne'mpâcată. Sîntern de-atunci duşmani.
Dar n-au murit zadarnic. Duelul va fi groaznic...
Căci ura lor trăieşte în noi si mai năprasnic.
Don Carlos, nunta asta e deci isprava ta ?
De cînd te-aştept... si-acuma tu ieşi în calea mea I

DONA SOL

Mă sperii I

HERNANI

Port blestemul străbunilor în vine... Aşa- încît acuma mă sperii eu de mine. Acest bătrîn, de care destinul ţi-e legat, Don Ruy Gomez de Silva, e putred de bogat, E un bărbat de seamă, e nobil, si e duce... Jn schimbul tinereţii, el însâ-ţ,i va aduce Bănet şi pietre scumpe si aur cît pofteşti... Pe fruntea ta luci-vor podoabe-mpărăteşti, Şi de aceste toate onoruri fabuloase, O seamă de regine vor deveni geloase. Acesta-i adevărul. Pe cîtă vreme eu Nu am nimic. Pădurea e tot avutul meu. Şi eu avut-am poate-un blazon la origină, Ce-i azi mînjit de sînge şi ros e *re rugină;

[1] *Castilii:* Castilia era o provincie m Spania, împărţita pe vremuri in două: Castilia veche -şi Castilia nouă.

Dar eînd ţi-aud iar paşii la uşă, se desghiaţă
Iar sîngele din vine, încet mă-nviorez Şi
mima re'ncepe să bată. Re'n v iezi

HERNANI *(striiigind-o în 'irate) * O!
înger scump!

DONA SOL

Deci mîine, la miezul nopţii, bate
De trei ori sub fereastră. Te-aştept. Nu te mai zbate,
Iubite. Voi fi bravă.

HERNANI Tu ştii

cine-s acum.

DONA SOL Te voi

urma, Hernani, oriunde şi oricum l

HERNANI

Cum eşti deci hotărîtă să rnă urmezi oriunde, ^-"
n-arn drept adevărul întreg a ţi-l ascunde, Ei
bine-atuncea află: Nu numai că-i bandit, Dar
scumpul tău Hernani mai e şi osîndit!

DON CARLOS

(deschizînd cu zgomot uşa dulapului) N-
aţi terminat odată să vâ-nşiraţi povestea? ^•e,
credeţi că-s comode dulapurile-acestea ?

*(Hernani face un pan îndărăt, surprins. Dona Sol
du un ţipăt şi se repede in braţele lui Hernani,
cu ochii speriaţi spre don. Carlos.)*

Cu oameni ce arată ca demoni din poveste Să stai mereu la pîndă si cu pistohi-n brîu, Să dormi pe iarbă, apă să bei de Ja pîrîu... Şi-n timp ce cîte-o mamă copilul şi-l alintă, Pe la urechi să-i şuiere gloanţele de flintă... Vrei să trăieşti pribeagă, proscrisă, cum sînt eu. Să mori, precum muri-voi şi eu, ca tatăl meu,, Pe eşafod ?

I

SOL

Oriunde te voi urma.

HERN ANI

Mi-e teamă

Că te-i căi. De Silva e-avut, e om de seamă, *K* nobil, e puternic. Te vei îndupleca Sa laşi bani, fericire, onoruri...

DONA SOL

Vom pleca

Chiar mîine. Hotărîrea îţi pare temerară. Eşti înger sau eşti demon? Nu ştiu. Ce ştiu e doară Că nu-s decît o sclavă... iar tu, iubitul meu i Pleci? Plec si eu cu tine. Rămîi? Rămîn şi eu, Te voi urma ca umbra. De ce? Nu ştiu prea bine. Dar simt mereu nevoia de-a fi mereu cu tine. Cînd pleci şi ţi-aud paşii cum s-au îndepărtat, Simt inima cum parcă să bată-a încetat... Şi toată-a mea fiinţă lipsită e de viaţă.

i

1

Vream sa cunosc pe-acela ce intră pe lereastrâ,
Cit timp eu stau de strajă la uşă.

HERNAN1

Domnul meu,
Vezi să nu ieşi pe-acolo pe unde intru eu l

DON CARLOS

Se poate. Ţi-aş propune un tîrg deocamdată. Cum doamna are-o mimă-atît de-nflăcărată Şi are-atîta farmec nespus, nu socotiți Că poate să le-mpartS Ia doi îndrăgostiți? Voiam în seara asta să fac o încercare. Surprins, în timp ce plami-J puneam în aplicare, M-ascund. Trag cu urechea. In van. Nu desluşeam O vorbă. Pe deasupra mă şi înăbuşeam Și-atunci ieşii. Năduful simțeam că mă îneacă.

HERNANI

Şi spada mea, seniore, se-năbuşă în teacă
Şi vrea să lasă-afară.

DON CARLOS

(salutînd)

Sînt gata! Cînd poftiții

gardă-atunci! HERJNAN1

(trăglnd spaA

HERNANI *(cu mîna pe minerul spadei)*

Cum? Cine-i omul ăsta?

DONA SOL

Vai! Ajutor! Săriţii

HERNANI

Taci, dona Sol! Ia seama! Nu trebuiesc treziţi
Geloşii.-Atît aşteaptă ! Cînd sînt eu lîngă tine
Nu te-ocroteşte nimeni mai bine decît mine.
(Către don Carlos.J
Ce căutai acolo ?

DON CARLOS

Nu mă plimbam — cum vezi
Călare prin pădure.

HERNANI

Faci râu că mă sfidezi. La
urmă cine rîde, mai bine rîdel

DON CARLOS

Fie!
Vom rîde fiecare cînd rîndu-o să ne vie.
După cum văd, pe doamna cu patime-o iubeşti-
Şi-n fiecare noapte vii să i-o dovedeşti.
Şi eu iubesc pe doamna — cu voia dumneavoastră.

DO5JA SOL
(ridifindu-ne speriată)

Doamne! Bate la uşă I
(Ilernani .yi don Carlos încetează lupta. Pe uşa secretă intră dona Jose/a, îngrozită.)

fi

HERNAN l

Cine bate,

Josefa ?

JOSEFA
(către doiifi Sol)

Vai! stăpînă ! Eu am încremenit!
E domnul duce, doamnă l

DOSlA SOL
(lmpreunîndu-if' nninile)

Cum? El ? A şi venit?
Atuncea sînt pierdută!

DOSlA JOSEFA *(zfirlind o privire in jurul ei)*

Isuse împărate Ce
văd ? Se bat seniorii cu spada ?—Ce păcate!

(Cei doi combatanţi bagă spada in teacti. Don Carlos se înfăşoară în mantie si-şi trage pălăria peste ochi. Se aud bătăi în uşă.)

e-i de făcut?

(Bătăile se repetă.)

(Don Carlos trage şi el spada).

DONA SOL
(repezindu-se mire ei)
HernaniJ

DON CARLOS
(către dona Sol)
Nu vă neliniştiţi.

HERNANI *(lui don Carlos)* Aş vrea
să ştiu cu cine mă bat ?

DON CARLOS

Şi dumneata, îmi pare.   Dar ai un nume

HERNANI

Un singur om pe Junie IJ va afla, în ziua pe care o aştept fcjă-i spun şi cum mă cheamă... si să-i vîr spada-n piept l

DON CARLOS

Şi cine-i omu-acela ?

HERNANI E fără-

nsemnătate.

în gardă !

(încrucişează spadele. Dona Sol, tremurlnd, se prăbuşeşte intr-un fotoliu. Se aud bătăi în uşă.)

HERNANI
(arătîndu-i uşa secretă)

Putem fugi pe-aicea l

DON CARLOS

Eu nu fug. Mulțumesc.

HERNANI

A?a? Atunci, seniore, să ştii că ți-o plătesc]
(Către dofia Sol.)

Baricadăm intrarea.

DON CARLOS
(către dona Josefa)

Deschide!

HERNANI

A ! Ce se»rtă l

DON CARLOS *(către dona Josefa, buimăcită)*

Deschide-am zis!
(Se *aude butind iivereu In uşă. Dona Joeefa se duce să deschidă, iremurînd.)*

DONA JOSEFA Eu, Doamne,-s pe jumătate moartă!

. O VOCE *(de afară)* Deschide! *(Dona Josefa face un pas spre ușă. fi emani o oprește.)*

HERNANI

Nu vei deschide. Stai!

DONA JOSEFA
(scobind mătăniile)

O! Sfinte Jacob, grijă de noi doar tu să ai J
(Bătăile se repetă.f

HERNANI, *f lui don Carlos, arătindu-i dulapul)*

Vin' să ne-ascundem

DON CARLOS

Unde? Iar în dulap?

HERNANI *(arătindu-i ușa dulapului)*

E loc destul. Fireşte.

DON CARLOS

Aşa e. Ba chiar

ne prisoseşte.

Că cinstea unei case e lucrul cel mai sfînt! Atunci cinci o femeie îi ispitea iu viață Veneau s-o ia de-acasă, în plină zi, pe față, Cinstit, cavalereşte. Cît despre-acei mişei Ce se strecoară noaptea pe-ascuns în casa ei Şi-ncearcă, prin manevre infame şi obscure, Cînd soțul nu-i acasă, soția să i-o fure, Dacă-ar trăi azi Cidul, acest strămoş măreț, Le-ar azvîrli în față întregul său dispreț Şi-iigeiiuucbind noblețea ce înjoseşte tronul, Cu iatul spadei sale le-ar pălmui blazonul! A^,a ar tace astăzi, de le-ar ieşi în drum, Bărbații de pe vremuri, bărbaților de-acuni. Ce-ați căutat aicea ? Credeați c-aveți de-a face Cu un bătrîn de care poți rîde cum îți place ? Şi cutezați, vo tineri, să rîdeți de-un soldat Ce la Zamora aprii; pe vremuri s-a luptat ? Dar nu voi o *sa* rîdeți l

HERNANI

01 duce l

DON RUY GOMEZ

St î Tăcere I

••a dăruit destinul tot ce se poate cere:
Ospețe, cavalcade, serbări şi vînători, w
noaptea serenade cîntate pînă-n zori,
anaŞ 'a pălărie, vesminte prețioase,
'Jistracții, tinerețe şi baluri grandioase...
v[1] tot nu vă ajunge, seniori? V-a trebuit

SCENA A TIT-A

Aceiaşi, Don Ruy Gomez de Silva, cu barba şi părul albe, îmbrăcat în negru, urmat, de valeți cu candelabre aprinse în m înă.

DON RUY GOMEZ

Bărbaţi Ia ora asta vin la nepoata mea?!
Intraţi! Veniţi cti toţii! Aveţi şi ce vedea.
(Către- dona Sol.)
Pe sfîntul Juan d'Avila, sîntem aicea, doamnă
Trei! trei bărbaţi! din care doi de prisos!
(Către cei doi tineri.)
Ce-nseamnă
Prezenţa voastră-aicea, voi tineri curtezani ? Aţi auzit de Cid[1] şi Bernard[2], aceşti titani Ai Spaniei şi-ai lumii ? Dar ei, pe vreme-aceea, îşi respectau bătrînii si ocroteau femeia. Purtau mai lesne-n spate armura de război Decît purtaţi voi haina de catifea pe voi. La ei găseau cei vîrstm'ci respect şi ascultare; îşi consfinţeau iubirea-n biserici, la altare; Nu înşelau pe nimeni; ştiau — într-un cuvînt —

[1] Cid (Rodrig Ruy Diaz de Bivar, zis Cid Carapeador), vestit cavaler spaniol, născut pe la 1030, mort în 1099. s-a distins în luptele împotriva maurilor, în timpul domniei regilor Sanclio şi Alfons al Vl-lca al Castiliei. Isprăvile lui, devenite legendare, au făcut obiectul cronicilor din secolele al XIII-lea şi al XlV-lea, al unei culegeri de poeme populare spaniole cunoscute sub numele de „romanceros" şi a tragediei lui Corneille, *Le Cid.*

[3] *Bernard:* (Bernardo del Carpio), alt erou legendar spaniol, despre care se crede cS 1-ar fi ucis pe Roland la Roncevaux.

DONA SOL

Monseniore...

DON RUY GOMEZ
(către valeții săi)

Aghiotanți din gardă l
Aduceți-mi pumnalul! o sabie! o bardă l
(Către cei dot tineri.}
Urmați-ma l

DON CARLOS *(făcînd un pas înainte)*

Seniore, venisem înadins Să-ți spun că împăratul Germaniei s-a stins 13m viață.

DON RUY GOMEZ

Nu se poate! Maximilian[1]? Știi bine?
ȚDon Carlos își zvîrle mantia de pe el #i ridica pălăria de pe ochi.)
^1 rege Ie l

DONA SOL

Don Carlos!

HERNANI *(cu ochii aprinși)*

E regele! în fine!

al .Germanici,

O Jucărie nouă I Un om încărunțit! • Ați spart-o jucăria ! Dar n-aveți nici o grijă, Căci cioburile sparte—ca zLurături de schijă Vă vor pJesni obrajii! — Urmați-mă, seniori!

HERNANI

O! duce l

DON RUY GOMEZ Nu-i nevoie s-o spun de două ori! Ce, viața-i doar o glumă menită să vă-mbete ? Eu am un scump tezaur: onoarea-acestei fete, Nepoata mea. Mi-e dragă! Şi dacă Domnu-o vrea, In foarte scurtă vreme, va fi soția mea. Eu ştiu că-i nepătată. A fost de-ajuns o cJipă Să-mi părăsesc căminul, ca doi tîJhari în pripă Să se strecoare-n casă. Seniori destrăbălați! întîi ați face bine pe mîini să vă spălați... Căci numai s-6 atingeți şi-ați pîngărit femeia. Ce mai voiți să faceți cu mine după-aceea? Hai! Dați-i înainte! Mai vreți ceva?

(îşi smulge colanul de la gît.)

Poftiții

Colanul meu de aur! Sub cizme să-1 striviți!

(îşi aruncă pălăria.)

Poftim! Smulgeți-mi părul! Şi mîine, plini de fală, Să trîmbițați această eroică scofală, Să afle tot oraşul că nişte scelerați Au terfelit pe unul din cei mai venerați Bătrîni,

DON RUY GOMEZ

Jertați...

DON CARLOS

Deci, împăratul e mort!

DON RUY GOMEZ

E-ngrozitor!
Căci împăratul este bunicu-AIteței tale.

DON CARLOS)e-aceea mă
vezi, duce, cuprins de-atîta jale.

DON RUY GOMEZ

Cine-i urmaş ?

DON CARLOS

Un duce de Saxa[1]-! pretendent... Şi
Francisc[2], rege-al Franței, şi el e concurent.

DON RUY GOMEZ Şi
electorii unde au locul de-ntrunire ?

DON CARLOS La Frankfurt[3], sau la
Aix-la-Chapelle[4], sau Spira[5].

Sa.va (Frederic, duce de): pretendent la tronul Germaniei, concurentul lui don Carlos.

[2] Francisc: Francisc I, regele Franței, concurentul lui don Carlos •a tronul Germaniei; (1494 — 1547).

Franklwt (pe Main): oraş în Prusia, sediul Dietei Confederației Germane.

[4] *Aix-la-Chapellc:* orață in Renania, capitala imperiului lui Carol cel Mare.

[5] Spira: oraş ?n Germania, facînd parte din palatinatul Rinului.

DON CARLOS

Chiar ell Dar bine, duce, ce u s-a năzărit?
Aflînd că împăratul Germaniei-a murit,
Venisem să-ți dau vestea aceasta dureroasă,
Şi ca prieten sincer si slugă credincioasă
Să mă consult cu tine. Şi-n loc să-mi mulțumeşti,
Eu văd că, dimpotrivă, cu zarvă mă primeşti.

(Don Ituy Gomez /«ce semn valeților să se retragă. Apoi se apropie de don Carlos, în timp ce dona Sol îl priveşte pe rege cu surprindere şi teamă. Ilernani, care a rămas deoparte, îl urmăreşte cu ochi aprinşi.)

DON RUY GOMEZ Ani stat

prea mult afară la uşa de intrare...

DON CARLOS

Veneai c-o ceată-ntreagă. Deci nu e de mirare.
Cînd regele-n persoană ți-aduce un secret
De stat, nu vrea să-l afle chiar orişice vaiet.

DON nuY GOMEZ

Vă cer iertare, Sire.

DON CARLOS Rău ți-arn

ales cariera.
Te-am pus guvernator la castelul din Figuera[1]
Şi vnd c-ai tu nevoie de un guvernator.

* *Figuera:* oraş întărit în Catalonia (Spania).

DON CARLOS

Mă sprijină şi Roma.

DON RUY GOMEZ

Şi n-a fost un tiran.
Şi-a cîrmuit poporuJ cu multă chibzuinţă.
(Se înclină şi sărută mina regelui.)
împărtăşesc din suflet a voastră suferinţă,

DON CARLOS

Ştii, papa vrea să-mi ieie Sicilia-napoi. Ce s-a gîndit Sfinţia sa, marele vulpoi? El o să mă ajute, cu sprijinu-i puternic, La tronu-mpărăţiei, iar eu,, ca fiu cucernic, In schimb, o să-i restitui Sicilia, întîi Să mă a Jeg... şi-n urmă vad eu cu ce rămîi.

v

t

DON RUY GOMEZ

Ce rnîndru-ar fi-mpâratuJ, de-ar fi să mai trăiască, Să vadă-acum străvechea coroană-mpărătească "e fruntea voastră, Sire. Un neam îndurerat JJepţînge azi pe bunul şi marele-mpărat.

DON CARLOS

E-abil SfîntuJ Părinte! Sicilia-) îmbie. Jn tond, e-o insuliţă săracă şi pustie, O zdreanţă aruncată departe de hotar... "ᵘ Ştii că face parte din Spania măcar. ~~ »^iᶠ fiule, ce-ai face c-o insulă răzJeată

DON RUY-GOMEZ

Sire,

Sper că Măria voastră şi dînsa s-a gîndit
La trşnw'acest^. , ;

/ DON CARLOS

Sigur.

DON RUY GOMEZ

E-un drept ce-aţi dobîndit.

DON CARLOS

Nu-ncape îndoială.

DON RUY GOMEZ

Pentru c-aJ vostru tată A
fost şi arhiduce-al Austriei. Deci, iată De ce
sînteţi urmaşul *ia* tron necontestat, De cîna
bunicul vostru din viaţă-a încetat.

DON CARLOS

Şi mai sînt pe deasupra şi cetăţean de-onoare
Din Gând[1].

DON RUY GOMEZ

Cînd eram tînăr, în pJina Iui splendoare V-
am cunoscut bunicul. Un vajnic suveran.

[1] *Gând:* oraş helgian, tosta capitala a Flandrei, care, începînd din secolul al XV-lea, aparţinea Franţei. Don Carlos se născnse Ia Gând.

Jn bula de-aur[1] scrie că nu pot fi aleşi
Străini la tronul țării.

DON RUY GOMEZ

Măria ta au-i oare
Rege-al măreței Spânii?

DON CARLOS

Sînt cetățean de-onoare
Din Gând.

DON RHY GOMRZ

Pe Francisc, Sire, 1-au consacrat erou
Recentele victorii.

DON CARLOS

Şi vulturul cel nou,
Ce mîine străluci-va pe stema-mpărătească, îşi
va lua avîntul.

DON RUY GOMEZ

Dar limba latinească,
A'teță, o cunoaşteți?

DON CARLOS Puțin.

De ce?

m \3^U!a Je łur: oonstit<Ule dată imperiului german de Carol al IV-lea, ferma P_iR KaK slnt 3tabillte regulele de alegere a împăraților •te MII' "xează $i electorii, in număr de 7, 31 anume: arhiepiscopii 'ui' a , a> Colonia Ş' Treva, regele Boemiei, contele palatin al Rinu-ucele de Saxa şi margrarul tJe Brandenburg.

Legată de imperiu c-un firicel de ață?
Imperiul tău e numai din petice-ncropit.
la foarfecii şi taie! Ce ai de păgubit?"
Aşa ar zice papa: „îți mulțumesc, Preasfinle" —
L;i rîndu-mi i-aş răspunde — „dar ia te rog aminte,
Că zdrențele acestea eu pot să le cîrpesc...
Şi zdreanță lîngă zdreanță, imperiul mi-J măresc",

DON RUY GOMEZ

Tot e o consolare că morții din morminte Stau
cu cei drepți, le. dreapta cerescului părinle,

DON CARLOS

Nu-i vorbă că şi Franeisc p re h e nesăturat!
Grozav îl ispiteşte să fie împărat.
Nu-i mai ajunge Franța. Ocazia-i splendidă ,
Şi n-ar voi s-o scape din mîna lui avidă.
Bunicul meu lui Franeisc i-a spus cîndva: „De-aş fi
Fu Dumnezeu din ceruri şi aş avea doi fii,
L-as face zeu pe unul... pe celalt rege-n Franța!"
f Către duce. f Pe ce socoti
că Franeisc îşi bizuie speranța?

DON RUY GOA1EZ E

un viteaz de seamă.

DON CARLOS

Să fim binenteleşi.

DON RUY GOMEZ Nu

ştiu. Dar ştiu că este un om cutezător.

DON CARLOS

Se spune că acuma-ri Calicia[1] se-ascunde.
Dar o să scot armata... şi o să se-nfunde.

DON RUY GOMEZ

Ar fi-n oraş, spun unii.

DON CARLOS

Aşi Nu-i adevărat!
Rămîn aici la noapte.

DON RUY GOMEZ
(inclinindu-se pînă la pămint)

Sînt mult prea onorat!

(Ducele îşi cheamă valeţii. Aceştia inlră cu candelabre aprinse în mină. Ducele ii aşazâ pe două rlnduri, pînă la uşa din fund. In timpul acesta, dona Sol se apropie încet de Ilernani. ftegelf U spionează pe furiş.)

"rirmţi cu toată cinstea pe-augusla maiestate,
Ge-i oaspetele noastru.

DONA SOL *(lui H emani, în şoaptă)*

Deci, mîine noapte, hate
Oe trei ori sub fereastră.

[1] C-a'icia: veche provincie a Spaniei in apropierea Portugaliei.

DON RUY GOMEZ

Să ştiţi
Că astăzi nobilimea germanâ-o cuceriţi
Mai lesne cu latyia.

DON CARLOS

Cînd răspicat şi tare
Ştii să-ţi rosteşti cuvîntul, îl poţi rosti-n oricare
Limbă pofteşti. Deci, duce, eu plec neapărat In
Flandra. Vr-au de-acolo să vin ca împărat. Şi cum
mă tem ca Francisc să nu-mi încurce treaba, Socot
că e nevoie să plec cu toată graba.

DON RUY GOMEZ

Plecaţi? Dar ce ne facem cu to'i banditii-acei
Ce mişună prin munţii din Aragon[1]?

DON CARLOS

Mişei! Dau
ducelui de ATCOS poruncă să-i răpună.

DON RUY GOMEZ

De ce nu daţi poruncă atunci, să se supună
Şi comandantul bandei?

DON CARLOS

Ştii cine-i şeful lor?

• *Aragon:* ţinut în nord-estul Spaniei, cu capitala safagossa. vreme a existat ca regat independent şi a {ost contopit cu Castilia in 1479.

Seniorul?

DON RUY GOMEZ

(innpoindu-se şi *arătîndu-i pe Hernnni)*

Dar cine este' oare

DON CARLOS

E d iii garda rnea, duce.

(Ies amlndoi, împreună cu valeţii, don Ruy Comei în fafd, *luminlnd cu un sfeşnic calea regelui.)*

SCENA A. V-A

HERN ANI

(singur;

Ce onoare!

Din garda ta! Da, rege! Şi fără de popas Te voi urma şi ziua si noaptea,pas ou pas ! Cu un pumnal în mînă, vei da de mme-n cale, Căci stirpea rnea-i duşmana de veci a stirpei talei Mi-eşti şi rival acuma, O clipă m-am zbătut intre amor şi ură. Dar repede-am văzui Că inima-i prea str.mtă spre a cuprinde-n sine Iubirea pentru dînsa şi ura pentru t me! Dar pentru că tu însuţi în cale mi-ai ieşit ^S-mi scormoni amintirea, ei bine,-ai reuşit. In talgerul balanţei lubirea-i prea uşoară, Căci sub povara urii balanţa se coboară, tn garda ta sînt, sive! Nu ştii ce bme-ai spus.

HKRNANI
(acelaşi joc)

Pe mîine!

DON CARLOS
(aparte)

M î ine l
(Tare, către dona Sol, de care se apropie, curtenitor, j
E
u O să-rrn permit, seniora, să vă dau brațul meu.
(O conduce plnă la u$â. Dona Sol iese.J

SCENA A I V- A

HERNANI *(cu mina la piept, pe minerul pumnalului)*

Iar eu pumnalul, Sire!

DON CARLOS
(inapoindu-se, aparte)

Acest om are-tin aer
Suspect.
(La,îndu-l pe Hernani deoparte.;
Avut-ai cinstea cu tine să mă-ncaier.
Pentru mai multe pricini te cred un trădător.
Don Carlos nu e însă un om răzbunător. Deci,
poți pieca. Eşti liber.

ACTUL AL II-LEA *.

BANDITUL.

Saragassa

O curte interioară în palatul ducelui de Silva. La stînga, zidurile palatului, cu o fere'astră cu balcon. Sub fereastră o portiță. In dreapta, în fund, case şi străzi. E noapte. Ici şi colo, se vad c î te va ferestre luminate.

>

SCENA I

^ Don Carlos, Don Sancho Sanchez de Zuniga, conte de Monterey, Don Matias Centurion, marchiz de Alumunan, Don Ricardo de Roxas, senior de Casapalma. Intră toţi patru, în frunte Ş" don Carlos, cu pălăriile trase pe ochi,'înfăşurați în mantii ""S[1], ale căror poale sînt ridicate de vîrful spadelor.

DON CARLOS
(privind spre balcon)

A! Stau ca pe jeratec. Ăsta-i balconul ei. .^
(Arătlnd fereastra care nu e încă luminată,) °
l>lu văd nici o lumină.
('Şi plimbă privirea spre celelalte ferestre luminate.)

-«-r-

Nu e curtean să-ti şadă în preajmă mai supus,
Nu-i nobil să-ţi sărute şi umbra mai slugarnic,
Nu-i majordom^ă-ţi fie mai credincios, mai harnic,
Nu-i cîine să se ţină mai dîrz de urma ta,
Ca mine, care pînă si-n iad te voi urma l
Toţi cei ce te-nconjoară aşteaptă de la tine
Un titlu de nobleţe ce-ncîntă pe oricine,
Sau un colan de aur să-1 spînzure de gît...
Dar eu, eu nu mă satur, Măria ta, cu-atîtl
Nu l Eu nu vreau onorurj vremelnice, meschine...
Vreau inima din tine l şi sîngele din vine!
Şi tot ce-o să mai scurme în Maiestatea ta
Atuncea cînd pumnalul în *ce* se va-mplîntaJ
Porunca răzbunării e crîncenă şi veche...
Se ţine scai de mine si-mi ţipă în ureche.
Ascult... pîndesc... şi unde eşti tu, voi fi şi eu...
Căci pasul meu se ţine de.pasul tău mereu l
Cînd vei întoarce capul, în plină zi, din umbră
Va răsări fantoma mea ţeapănă şi sumbră;
Iar noaptea-n somn, cînd ochii o să-i deschizi, vei da
De ochii mei, în care e scrisă moartea ta J

DON CARLOS

El.e!

DON SANCHO

Hernani?1

DON MATIAS

Cum? Vestitul

Hernani?!

DON SANCHO
(regelui I

Ați prins vreo vorbă din ce spunea banditul?

DON CARLOS *(care nu scapă fereastra din ochi)*

Aş! Din dulapu-acela nimic ii-am apucat S-aud.

DON SANCHO

Cum i-ați dat drumul din mînă ? Ce păcat!
(Don Carlos se întoarce spre *el încruntat şi-l priveşte drept în față.)*

DON CARLOS

'.Nu-ți pare întrebarea aceasta prea-ndrăzneață?
(Cei doi seniori fac un pas îndărăt ți tac.) N-am pică pe Hernani că l-am lăsat în viață. Pe dona Sol am pică ! Pe ea ! Căci o iubesc

•* *r'*

în schimb, lumini cît vrei,
Tot uncie nu-i ncvoici O singură fereastră E-n bezn.V

DON SANCHO

Cu banditul ce-a iest, Măria voastră?
Cum l-ați lăsat din mînă să scape?

DOJN CARLOS

L-am lăsat]

DON MATIAS

O fi chiar ?eful bandei!

DON CARLOS

Nu m-am interesat.
O fi. n-o fi, eu nu ştiu. Dar n-am văzut în vîață
Vreo frunte-ncoronată să fie mai măreață i

DON SANCHO

Ştiți cum tJ cheamă?

DON CARLOS *(cu ochii țintă la fereastră)*

Parcă Munos... Fernand... pe-aci *(Cu gestul omului care-şi aduce ttrusr, aminte.)* Ba nu î Mă-nşeJ. Un nume ce se sfîrseşte-n t.

DON SANCHO

N-o fi Hernani?

DON CARLOS

Ajunge, domnii mei! *(Lui don Ricardo)* Da. Am scăpat un titlu pe jos. Deci, poţi să-l iei l

DON RICARDO *(ploconindu-se din nou)*

Vă mulţumesc, alteţă!

DON SANCHO
(către don Matias)

Un conte din eroare!

(Regele se plimbă prin jună, cercetlnd mereu terestrele luminate. Cei doi seniori discută In faţa scenei.)

DON MATIAS *(către don Sancho)*

Ş'- după ce-o răpi-o, ce-o să devină oare
Frumoasa?

DON SANCHO *(privind pieziş spre don Ricardo)*

O va face contesă ; mai tîrziu [1]ar doamnă de onoare; şi de-o avea un fiu, să devină rege!

DON MATIAS

Cum? Un bastard? E lege: "°
cor>tesă, conte, e greu să iasă-un rege.

DON SANCHO U

face-atunci marchiză.

Ca un nebun! Ah! ochii ei negri, ce sclipesc
La fel ca doi luceferi strălucitori în noapte!
— Am auzit atîta din ce-si spuneau în şoapte:
„La miezul nopţii, rnîine". Mi-a fost însă de-ajuns. ij|
In vreme ce banditul va săvîrsi, pe-ascuns.
O nouă fărdelege, abia aştept cttpita
Să-mi văd cu ochii visul si să-i răpesc iubita l

DON RICARDO

Era mai bine, Sire, pe vultur să-J zdrobiţi Şi
după-aceea prada din gheare să-i răpiţi.

DON CARLOS *(lui don. liicardo)*

Cum văd eu, draga conte, eşti plin *fa* îndrăzne lai

DON RICARDO *(înclinlndu-se piuă la pâmînt)*

M-aţi ridicat Ja rangul de conte?

DON SANCHO *(repede}*

E-o greşeală!

DON RICARDO *f lui don Sancho)*

Chiar regele-a zis „conte".

DON CARLOS

. De-o să mai zăbovim,

Cu celalt într-o clipă o să ne pomenim.

(fereastra de la balcon se luminează. Umbra doriţi Sol apare pe vitraliul luminat.) O umbră Ia fereastră, amicii mei! E ora! S-ar spune că din neguri răsare auroral Să-i dăm de veste. Batem din palme de trei ori. Dar cum sîntem la număr cam mulţi, mă tem, seniori. Să n-aibe-o bănuială... — şi n-ar fi de mirare. Deci voi plecaţi în grabă la poarta de intrare Şi staţi la pîndă. Treaba e bine s-o-mpărţim: Eu, fata... voi, banditul!

DON RICARDO

Alteţă,-ţi mulţumim!

DON CARLOS

C
•u m 8-0 .vi, cu spada jj încojtlt] deodată '-« daţi o
lecţie-aspră şi bine meritată. s!r.Pmo să-Ş'
revină-n simţire, am răgaz •' '«r
îndrăgostita. Apoi vom face haz! "«- J
uc,deţi însă, căci e o fire bravă. 9 "8 omorî e
totusi o faptă foarte gravă.

ă Sl ies~ După ce s-<™ depărta,, Carlo, bate de două ori la rlnd de cile trei or, Palme- Fereastra se deschide şi dona Sol apare în balcon.)

; '. ;

DON MATIAS

Nu vrei să înțelegi?
Bastarzii pot s-ajungă cel *mult* doar viceregi
în țările învinse.

(Don. Car/os revine, in /«/« scenei.) -

DON CARLOS *(privind cu necaz spre terestrele luminate)*

O! Doamne! Ce osîndâ î
Luminile acestea par ochi *geloşi la* pindăi S-au stins iar *alte* două. — Seniori, stau ca pe foc! Cînd tot aştepți s-ar zice că tinipuJ stă pe *loc.* Cum s-ar putea ca vremea să zboare-n fața noastră?

DON SAJVCHO Acelaşi lucru-
I spunem şi noi, Măria voastră.

DON CARLOS
Şi despre voi o spune poporul sugrumat.

•

f Ultima lumina s-a stins.) Si
uJtima (umină s-a stins

(lntorcindu-se spre fereastra balconului doriri Sol, încă neluminată. J

Geam blestemat l
Aprinde-te odată/ Hai, dona Sol, te-arată.,. Ca
steaua lucitoare pe bolta-nnegurată !

, *(Către don Ricardo.)* E
miezul nopții?

DON RICARDO

Aproape.

DONA SOL

Şi vocea e alta ! Doamne sfinte !

DON CARLOS

Nici nu există voce mai plină, mai fierbinte
De dragoste! Priveşte: un rege te-aştepta l

DONA SOL

Don Carlos!

DON CARLOS

Porunceşte! Şi Spania-i a ta!
Eu, care sînt stăpînul acestei mîndre Spânii,
Acum nu-s decît Carlos şi sclavul tău!

DONA SOL *(incercînd să se desprindă din braţul regelui)*

Vai! Ajutor! Hermmil

DON CARLOS

Nu . Seniora, nu te înspăimînta.
-[1] un bandit, e-un rege acum în faţa ta.

DONA SOL

6Şti tU> don Carlos! M§ mir Că nra isprava asta
roşesc eu pentru tine.
fnenea Victorii vrei tu ^ te făleşti? Cmeie>
noaptea, cu sila s-0 răpeşti?

SCR NA A ri-A

V Dona Sol, don Carlos.

DORA SOL

(din balcon)

Tu eşti, Hernani?

DON CARLOS

(*aparte*)

Drace f Mai bine tac J

***(Ba.te** din nou de trei ori din palme.)*

DOS'A SOL

Cobor.

(închide fereastra şi lumina dispare. Cîleva clipe mai tîrziu, portiţa de sub balcon se deschide şi intră dona. Sol, cu o mantie pe umeri fi cu o lampă in mină.)

Hernam l

(Don Carlos trage pălăria pe ochi şi se repede spre ea. Dona Sol Itisind să-i tcape lampa.)

Nu sînt paşii lui. Văii E-ngrozitor!

(Dona Sol vrea să reintre în casă. Don Carlos se repede şi o apucă de braţ.)

DON CARLOS

Stai, dona So J J

De mă tratezi, don Carlos, ca pe-orice dulcinee,
Am să-ți arăt că-s doamnă, şi că sînt şi femeie l

DON CARLOS

împart şi tron şi nume cu tino. De vrei tu
Vei deveni regină, împărătească...

DOftA SOL

Nu!
Nimic nu mă momeşte. Nu ! Să vorbim pe față.
Prefer să-mpart cu dînsul întreaga mea vieață,
Cu scumpul meu Hernani, cu suveranul meu...
Prefer cu el alături să pribegesc mereu... Să-
ndur şi frig şi sete, şi foamea nemiloasă, Să-
mpărtăşesc cu dînsul o soartă ticăloasă,
Mizerii şi prigoană, exilul ne'ndurat... Decît
să fiu, don Carlos, soție de-mpăratl

DON CARLOS

ce fericit e dînsul l

DONA SOL Sărman
proscris l

DON CARLOS

~ " Fireşte,
6 vrei ne ce sărmanul proscris te cucereşte .' e
iubit de tine. De-aceea-l fericesc.
Deci mă urăşti?

Banditul prețuieşte mai mult ca tine, rege l
Căci dacă după suflet mărirea s-ar alege Şi
rangul după merit dac-ar fi dobîndit...
Banditul ar fi rege... şj tu ai fi bandiți

Seniora...

DON CARLOS
(incercind s-o atragă)

DONTASOL Uiţi că-s
fată de conte, mi se pare.

DON CARLOS

O să \,r) fac ducesă.

DONA SOL

(r&ipingtndu-l)

Văii Ce neruşinare]

(Fice cifivo paşi îndărăt.f

Intre noi doi nimica nu poate exista.
Tata-a murit în lupte pentru ooroana ta.
Am prea mul' sînge nobil să-ți fiu amantă ție..
Şi prea puțin, don Carlos, ca să-ți devin soție.

DON CARLOS

Te fac atunci prințesă l

DONA SOL

încearcă mai curînd
Să faci pe curtezanul cu fetele de rînd. '

DON CARLOS

Haide, vino l Vino! Am să-ți ofer ca danii Din Spaniile mele bogate, patru Spânii l \lege-le pe care le vrei l

DONA SOL

Ce dar regal!
Dar eu nu vreau nimica... decît acest pumnal!
(Smulge pumnalul de la Mul regelui. Acesta U dă drumul din mină şi (ace un pas îndărăt.)
Mai îndrăzneşte-acuma l

DON CARLOS

. De ce să mă mai mire,
Că ți-ai ales, frumoaso, un criminal ca rnirel
(Don Carlos încearcă să se apropie. Dona Sol ridică pumnalul.)

DONA SOL

De faci un pas, ia seama l eşti mort şi mă omor!
(Don Carlos face un nou JMS îndărăt. Dona. £ol întoarce capul şi strigă cu putere.)
Hernani!

DON CARLOS

Taci din gură!

DONA SOL

Hernani! Ajutor!
o. *(Cu Pumnalul in mină, amenințîndu-l.)*
ba nu te mişti!

18 27
3

DONA SOL Nu, sire. Nu
pot să te iubesc!

DON CARLOS
(apuclnd-o** de mîini, cu **eiolen(Ă)

Ori mă iubeşti, ingrato, ori nu, puţin îmi pasaj
in mîna mea acuma eşti prinsă ca-ntr-o plasă.
Vei fi a mea f Te-asigur, Şi-atuncea vei vedea
Dacă mai sînt sau nu mai sînt rege-n ţara mea J

DONA SOL
(zbătîndu-se)

Alteţă, ffe-ţi milă J La curte ai contese,
Marchize minunate, ducese şi prinţese...
Le poţi alege-n voie. Şi toate cred ca vor
Să-ţi dăruie ardoarea şi farmecele Jor.
Proscrisul doar cu mine şi-a împărţit povara.
Tu ai tot. Aragonul, Castilia. Navara[1],
Şi Murcia[2], LeonuP şi alte zece ţări.
Şi India mănoasă de dincolo de mări,..
Tu ai o-mpărăţie întinsă şi bogată,
Că soarele acolo n-apune niciodată.
ţii cînd ai toate-acestea, vrei lui să mă răpeşti?
Lui, care nu mă are decît pe mine? Eşti
Crud!

(Se aruncă la picioarele regelui. Acesta încearcă s-o atragă spre el.)

i *Navara* — vecni regat in muncii Pirinei.
* *Murcia* — provincie In Spania, cu capitala Murcia.
i *Leanu/* — provinciejri'Spania. cu capitala I.e6n.

DON CARLOS

Amicii mei, pesemne, nu au băga de seamă
Cînd au lăsat s-ajungă aici acest tîlhar!

(Strigind.)

Hei, Monterey!

HERNAMI

Seniore, strigați, dar în zadar. '
Amicii dumneavoastră acurn sînt la loc sigur.
Şi pentru trei ce poate ar fi sărit, v-asigur, Că
dacâ-aş da alarma, năvală-ar da şaizeci... Şi
unul e cît patru de-ai dumneavoastră. Deci, Să
isprăvim noi singuri această răfuială. Vă
ispiteşte-o fată... şi, fără şovăială, Vreți s-o
răpiți cii forța. E imprudent şi laşi

L DON CARLOS

/ \ *(cu un surîs disprețuitor)*

Ia seama ! Intre mine şi tine-un Nu-
ncape răfuială.

HBRNANI

Mă ia şi-n rîs ! Fireşte,
fru nu sînt rege. însă cînd mă batjocoreşte
"'ar regele, mînia mă scoate din simțiri vi
nu mai ține seamă de rang şi de măriri.
'-aveți nici o scăpare. Şi jur, vă voi infringe!

,, *(Ap'Af.îndu-1 de braț.)*

Cunoaşteți mina asta care de braț vă strînge ?
A' dumneavoastră tată pe-al meu 1-a căsăpit!

DON CARLOS

Răbdarea mea, doamnă, încetează.
Pot să te iau cu sila. La poartă stau de pază Trei oameni...

HERNANI

(apărînd în spatele lui) Mai e unuJ, pe care J-ați uitat! *(Don Carlos se întoarce şi dă cu ochii de llernani, care stă nemişcat în spatele lui, în umbră, cu brațele încrucişate, sub mantia largă care-l înfăşoară, si cu borul pălăriei ridicat. Dona Sol dă un \ipat si se repede la llernani, care a cuprins-o în brațe.)*

SCENA A III-A Don

Carlos, dofia Sol, Hernani.

HERNANI

(nemişcat cu brațele încrucişate, cu ochii (inia la don Carlos)

şi'-n iad, AJteță, eu v-aş fi căutat.' f Pînă

DONA SOL

Saîvează-mă, Hernani!

HERNANI

I^ita mea.n-ai teamă;

DON CARLOS

Uiți că-s rege si eşti supusul meu.
Ucide, dacă-ți place! Dar nu mă bat cu tine l

HBRNANI Dar ieri, adu-ți aminte, nu te-ai bătut cu mine?

DON CARLOS

feri se putea, desigur, căci nu ne cunoşteam Şi nu ştiam nici unul cu cine ne băteam. Azi însă ne cunoaştem.

HERNANI Ei şi? Şi ce-are-a face?

DON CARLOS

Eu nu mă bat cu tine. Ucide, dacă-ți place l

HERNANI

poate că un rege e sacru? Aşa crezi?
Ce? Nu vrei să, te aperi?

DON CARLOS

Vreau să m-asasinezi! '

(Hernani face un pas îndărăt. Don Carlos U pri
„. . *veste (intă in ochi.)*

andiți de codru! Credeți c-a' voastre cete laşe
Putea-vor multă vreme să bîntuie oraşe?

Şi vă urăsc! Averea si titJul mi-aţi răpit! Şi vă urăsc I Aceeaşi femeie ne desparte l Şi vă urăsc năprasnic! si te urăsc de moarte K

DON CARLOS

fii, şi! Puţin îmi pasă de ura ta l

HERNANJ

^Greşeşti!

îţi jur că-n astă seară uitasem că trăieşti. Veneam muiat ca vîntu! de-o singură dorinţă, De-un dor ce copleşeşte întreaga mea fiinţă: Ea! Dona Sol! Atîla! Cînd coJo, te găsesc Pe cale de-a comite un nou act mişeJesel Te-ai prins ITe-ai prins, don Car Jos, în propria-ţi capcană ! Şi nu te las din mînă ! Orice scăpare-i vană. Eşti singur! Şi de duşmani n-ai cum să te dezbari. Ce-ai să te faci? \f

' I DON CARLOS

(plin de trufie)

Te-ncumeţi să-mi pui şi, întrebări ?

HERNANI

Nu vreau ca orice mină în tine să lovească. Nu vreau ca răzbunarea un aJtul să-mi răpească. Eu vreau să am plăcerea aceasta! Numai eu l în gardă f

(Trage sptdaj

HERNAN1 De mult
sînt izgonit.

DON CARLOS

A ! Eşti? Cu-atît mai bine!

HERNAN1

Voi evada în Franța.

DON CARLOS

Voi fi şi împăratul Germaniei. Speranța E-n
van. Şi din imperiu eu te voi expulza.

HERNANI

Voi trece-n restul lumii... si nu te voi cruța! Că
doar nu vei ajunge să stăpîneşti pămîntul?

DON CARLOS

Şi dacă-ajung?

HERNANI Atuncea... mă va-
nghiți mormîntul!

DON CARLOS uneltiri
n-am teamă. Le voi zdrobi pe rînd.

HERNANI

- drept că răzbunarea cam merge şchiopătînd...
merge pîn'ia capăt!

Briganzi, cu mi ini mînjite de sîngel Ticăloşi! Aveți si îndrăzneaJa de-a fi mârinimoşil Şi credeți, dacă spada atinge spada noastră, Că-nnobilăm cuțitul infam din m?na voastră ? Nul Arma voastră-j crima! Oriunde o tîrîțil Cu voi noi nu ne batem! Aşadar... omorîți!

(Hernani, cu privirea întunecată, frămîntă nervos în mină citeva clipe minerul spadei sale, apoi se ' întoarce brusc spre rege ți fringe spada pe podea.)

HERNANI

Hai, pleacă!

(Regele întoarce pe jumătate capul si-l priveşte sfidător.)

Dar n-ai grijă ! Odată şi odată
Ne-om întîlni J Fugi! Pleacă !

DON CARLOS

Plec! Bine! Dar de-ndatâ
Ce-o să ajung la curte, voi lua aspre măsuri Sa curăț tara asta de-asemenea scursurii Sper că ți-a fost pus capul la preț?

HERNANI

Da.

DON CARLOS

Foarte hine.
Un trădător nemernic şi-un răzvrătit ca tine
Şi-n gaură de şarpe va fi descoperit Şi izgonit din țară.

SCENA A IV-A

Hernaui, dona Sol.

DO$A SOL

(luîndu-l pe Ii emani de mină)

Hai, să fugim!

HERNAN1

(rcspingînd-o uşor, cu bunătate)

Pesemne c-aşa e scris, iubito,
Ca soarta mea, pe care tu ai împodobit-o, Alăturea de mine mereu s-o-mpărtăşeşti, Şi pîn'la capul vieţii să mă-ntovărăşeşti. Da ! gîndul tău e nobil şi este demn de tine. Dar să încerc, o! Doamnei să tîrîi după mine Tezaurul acesta atît de preţios, De care orice rege din lume-ar fi gelos... Să cer să mă urmeze, să vreau să-mi aparţie 91 viaţa ei s-o-nlănţui cu viaţa mea pustie 9[1]) fără remuşcare, pe veci să le înnod... Nu-i timp. Sînt prea aproape acum de eşafod.

spui?	DO$A SOL

Pe-acest don Carlos l-am înfruntat în față.
• ' n-are să mi-o ierte că l-am lăsat în viață.
AJearşrâ-acum, desigur; e poate la paiat.

DON CARLOS
(rînjind batjocoritor)

— Auzi! Cutează-un
Să fure-amanta unui bandiți

IIERNANI
(furios)

Dar *înțelese*
Că te-am în mînă încă l Şi dacă-as strîhge-n ea Pe viitorul Cezar *ai lumii,* vei vedea Cum încă din găoace e-n stare să zdrobească Chiar vulturul din mîndra ta stemă-mpărătească I

N CARLOS

încearcă |.

HER

NA NI **Pleacă!**

Pleacă!

t. dec, ploca ,,, li

aımi

Si că ți-a fost şi ție de Dumnezeu ursit
Să picuri alinare pe-un suflet urgisiți

DONA SOL
(plecîndu-şi capul pe umărul lui)
Hcrnani!

HERNANI
A fost soarta prea binevoitoare Cind
a sădit pe malul prăpastiei o floare.
f Se ridică.)
Ce spun nu-i pentru tine. E pentru Dumnezeu,
Care de sus mă vede şi-aude elasul meu.

DONA SOL ^
Eu vreau să fug cu tine.

HERNANI
N-ar fi o crimă oare,
Cînd cazi în fundul rîpei,să smulgi sărmana floare?
I-am respirat parfumul... şi sînt prea răsplătit.
Mărită-te cu-acela ce-ți este hărăzit.
N-ani voie să-ți stric viața. Să fii tu fericită.
Eu mă afund
Te în noaptea ce-mi este sorocită.
V01 Urma

DON'A SOL
oriunde... "~/p*. şi
pînă şi-n coşciug!

x HERNANI
(strtngînd-o în brațe)
„„ U "u-nteles;i că singur eu trebuie să fug?
(Apoi se îndepărtează brusc de ea.)

în clipa asta poate valeții si-a sculat Şi garda, ŞJ călăii în pripă şi-i adună...

DOfiA SOL Hai să

fugim atuncea rnai iute împreună,

HER NANI

Nu mai e timp. Tu trebuie-aicea să rărriîi. Iubirea ce nii-o dărui, din clipa cea dintîi, A fost o* mîntuire, un balsam pentru mine. Dar eu ce pot să-ți dărui şi să împart cu tine? Doarțmunții si pădurea cu şipotele ei, Un codru-amar de pîine, ca toți proscrişii mei, Pot să împart culcuşul de frunze din pădure... J)ar ca să-mpart cu tine şi apriga secure Pe eşafod, nu! asta nu mi-e îngăduit.

DONA SOL ;* Dar lucru-acesta totuşi mi 1-ai făgăduit.

HERNANJ
(îngenunchind la picioarele ei)

Acum cînd poate moartea s-apropie din umbră Şi un sfîrşit lugubru încheie-o viață sumbră, Cu toate că pe umeri m-apasă-acest samar Şi port din leagăn jugul unui destin amar, Oricît de negru-i doliul ce calea mi-o aține... bînt fericit că-n viată am fost iubit de tine.

Să fii în doi! f* singuri! în noaptea înstelată
Si în genunchi să murmuri iubirea ce te-mbată I
O! lasă-mă o clipă să dorm la sînul tău,
Iubita mea din basme l
(Se aud clopotele sunind în depărtare.)

DONA SOL *(scullndu-se, înspăimintată)*

Ce-i asta ? E semn rău l
Dau clonotele-alarma!

HERNANI *(care nu s-a mişcat de la picioarele ei)*

Nu. Clopotul vesteşte
Acuma nunta noastră.
(Sunetul clopotelor creşte. Se aud strigăte confuze. Apar lumini la ferestre, pe acoperişuri, pe străzi.)

DORA SOL

Vai l Doamne l Se trezeşte
întreg oraşul! Scoală ! Fugi! Fugi din calea lori

HERNANI

(ridicîndu-se pe jumătate) v»n
toţi la nunta noastră!

DONA SOL

La nunta morţilor!
(Strigăte. Zâneânit de spade.)

DONA SOL
(tmpreunîndu-şi mîinile îndurerată)

E-o nebuniei Veşnic m-alungi de Jîngă tine. Să-i dăruiesc vieaţa şi dragostea din mine, Şi după-atîta zbucium, alături de-un rebel... Să n-am nici fericirea de a muri cu el? l

HERNANI Sînt un proscris, iubito, un osîndit, ştii bine l

SA SOL

Eşti un ingrat, HernaniJ

HERNANI
(apropiindu-se de ea)

Atunci... rămîn cu tine,
Dacă vrei tu î Iubito, hai, vin' la sînuJ meu l
Rărnîn ! rămîn cu tine.,, cît o să vrei... meretil
(Se aşază pe bancă.)
Să stăm aci pe bancă.
(Se aşază la picioarele ei.)

Simt flacăra profundă
Din ochii tăi, iubito, cum pleoapele-mi inundă. Hai, cîntă-mi tu un cîntec, aşa cum mi-ai cîntat Adesea pe-nserate, cu glasu-nlăcrimat. E ora noastră... Cupa e plină... si ne-mbie... Să o sorbim întreagă. Tot restu-i nebunie! Vorbeste-mi! spune-mi vorbe de dragoste, de dor... Văii să iubeşti e-un lucru atît de-ncîntătorl

DON'A SOL

OI nemiloasă soartă^ *(Arâtîndit-i portița de sub balcon.)* Hai, să fugim, Hernani, pe-aici, pe-această poartă!

HERNANI

Să-mi părăsesc amicii ? *In* ceasul cel mai greu ?

(Tumult şi strigăte.)

DOXA SOL Ce vuiete!

Hernani, de mori tu, mor şi eu l

O sărutare!

HERNANI

(îmbrățişlnd-o)

DO$A SOL Doamne l Simt

viata cum se curmă l

HERNANJ

(sărutind-o pe frunte)

ntîia sărutare!

DONA SOL

Şi poate cea din urmă! *(Hernani iese. Dona, Sol se prăbuşeşte pe bancă.)*

HERNANI
(lntinzîndu-se din nou pe banca de piatră)
Hai, să dormim l

(Un haiduc, cu spada In mină, intra în fugă.)

HAIDUCUL
Stăpîne, cileazn şi ostaşii
Palatului în ^oană-si îndreaptă-ncoace paşii l
(Hemani «r ridică)

DONA SOL
(palidă)
Ce-ai spus se-adevereşte.

HAIDUCUL Stăpîne,
ajutor! HERMAM
gata! Hail

Dă-mi spada tal VOCI CONFUZE
Idf rit ară /
La moarte banditul trădători
HERNANI
(haiducului)

(Către dona Sol.J
Adio i

Pe cei doi tineri chipeşi în cameră la tine,
(mi cam pierdusem mintea. M-am înşelat, vezi-biiie...
Căci ochii te înşală... şi nu mai eşti stăpîn.
Aşa e, dragă tată, cînd omul e bătrîn.

SOL
(nemişcată şi gravă)

Mereu aceleaşi gîriduri. Nu-ţi fac nici o dojana.

DON RUY GOMEZ

M-am înşelat, fireşte. Tu eşti fără prihană. Nici nu puteai fi altfel. Te cheamă dona Sol Şi-n inimă ai sînge curat de spaniol.

DONA SOL

Da, e curat, seniore. In scurtă vreme poate ie vei convinge singur.

DON RUY GOMEZ

Nu eşti stăpîn pe toate-
Cînd eşti bătrîn ca mine şi eşti îndrăgostit, Devii gelos şi aspru. De ce? Aşa-i sortit... Să-ţi fie veşnic teamă de tot ce-i tinereţe, De tot ce este farmec, de tot ce-i frumuseţe... Că ţi-e ruşine ţie de tine. Ce nerod! E-o crudă ironie acest amor schilod, Ce mintea îţi îmbată şi inima-ţi vrăjeşte, Fără să ţină seamă că trupu-mbătrîneşte.

ACTUL AL III-LEA

BĂTRÎNUL

SCENA I

Dona Sol, palidă, stă în picioare iîngă o masă; Don Ruy Goi mez de Silva, într-un impunător fotoliu din lemn de stejari

DON RUY GOMEZ

Aşadar, peste-o oră vei fi soţia mea... Soţie şi ducesă. In fine, voi avea Suprema fericire să-mi dai o sărutare. Am fost nedrept cu tine... si-ţi cer din nou iertare. Te-am bănuit prea Jesne... şi te-ain si înjosit. Da, am greşit, desigur. Ce vrei? Cînd am găsit

Cei vîrstnici, dimpotrivă, sînt sluţi, sînt uncioşi,
Dar ei iubesc temeinic şi soţi sînt credincioşi.
Merg sreu, vederea-i lasă, obrazul se zbîrceşte...
Dar, din păcate, inima nu îmbătrîneşte.
Ei, cînd iubesc, se cade să-i cruţi, să-i ocroteşti,
Căci sufletul lor tînăr uşor poţi să-l răneşti.
Iubirea mea nu este o simplă jucărie.
E trainică, adîncă... şi e o mărturie
A unui simţ puternic, duios, prietenesc...
E de stejar, ca jilţul acesta bătrînesc.
Iubirea mea te-nalţă deasupra tuturora.
Vli-eşti dragă cum mi-e dragă pe lume aurora,
Cum mi-este dragă floarea, sau cerul azuriu.
Cînd ţi-aud paşii sprinteni şi glasul argintiu.
bînd văd senina-ţi frunte, privirea-ţi lucitoare...
Simt inima din mine în plină sărbătoare l

DONA SOL

O l Doamne l

DON RUY GOMEZ

Lumea spune că-i rar, cu-adevărat, d un bătrîn se stinge, de ani împovărat, o femeie,-un înger, să vrea să-l ocrotească, prive^heze-asupră-i... şi fără să cîrtească, rabde lingă dînsa pe un bâtrîn nebun, trîn. ce doar le groapă de dus mai este bun. Ce faptă creştinească şi hinecuvîntată K jertfa unei fete cuminte, devotată,

Cînd dau, din întîmplare, în cale de-un păstor,
El, plin de tinerețe, eu veşnic visător,
El, pe cîmpia verde, eu pe alei umbrite,
Irni spun adesea: ,.Tur/e de vremuri înnegrite!
străvechi donjon l pe toate Je-aş da prea bucuros...
Şi holdele bogate... şi codruj răcoros...
Şi turme/e de vite ce pasc iarba păşunii...
Şi numele... şi rangul... trecutul şi străbunii...
Eu ni-aş lipsi de toate, pe toate le-aş Jăsa,
Să am în schimb coliba şi tinerețea sa l
El are părul negru; privirea-i străluceşte,
Ca şi a ta ; e tînăr ca tine; tu, fireşte.
Ce poți vedea la mine, nevolnic si urît?
Sînt Huy Gomez de Silva l Dar nu-i de-ajuns atît.
iți spun acestea toate, aproape cu ruşine,
Aş da tot să fiu tînăr, să fiu frumos ca tine l
Auzi tu. cu ce visuri mă pot eu îmbăta !
Cîud moartea mă aşteaptă mult înaintea tal

DONA SOL

Nu poți să ştii.

DON RUY GOMEZ Cei tineri sînt oameni uşurateci. Doar gura e de dînşii. Sînt nişte flusturateci. O fată cînd iubeşte astfel de tinerei, Ea suferă, iar dînşii fac haz pe seama ei. Sînt ca acele păsări, ce fa orice iubire. Dau penelor şi vocii o nouă strălucire.

JAQUEZ

Un călător, stăpîne, s-a abătut la poartă.
E-un pelerin, se pare, un om lovit de soartă...
Vă cere găzduire.

DON RUY GOMEZ

Poftească l Un străin
Inseamnă-ntotdeauna noroc într-un cămin. Ce
ştiri ai despre ceata bandiților nemernici? Mai
sînt stăpîni pe codri? Sînt tot aşa puternici?

JAQUEZ

Ostaşii au pus mîna, stăpîne, pe rebel.
Hernani, capul bandei... s-a isprăvit cu el l

DONA SOL
(aparte)

Văii Doamne!

DON RUY GOMEZ

Ce spui?

JAQUEZ

Banda a fost măcelărită,
»nd de rege însuşi prin codri urmărită. e viața lui
Hernani mulți galbeni se plătesc. A fost
ucis se spune.

Ce fără să iubească, pe-un om cu păru-aJbit,
Ii dă măcar mirajul că poate fi iubit) Eşti
pentru mine-un înger cu sufJet de femeie.
Pentr-un bătrîn ce viața-i pe cale să-şi încheie,
Soția lui, prin miJă, devotament si zel, Fiieă-
i deopotrivă şi soră pentru el.

DONA SOL

Se poate, dimpotrivă, ca moartea să mă cheme
Pe mine înainte... să mor eu rriai devreme.
Nu-i scris doar nicăierea că dacă tînăr eşti Se
cade pîn'la capăt vieața s-o răiesti. Pe ochii
nostri-adesea cad *pleoapele* deodată, Ca
lespedea ce cade pe groapa desfundată.

DON RUY GOMEZ

Ce gînduri negre, Doamne, de-un timp te canonesc]
Şi tocma-n ziua nunții. Am să te dojenesc. Nu eşti
măcar gătit?[5] să mergem Ia cape/ă. Hai, fugi de-ți pune
rochia albă de dantelă Şi vălul de mireasă. Eu
simt că re'nviezl

DOftA SOL

E timp destul, seniore.

DON RUY GOMEZ

Nu-i timp.
(Intră un paf.}
Ce e, Jaquez?

SCENA A II-A Don

Huy Gomez, Hernani.

HERNANI

Seniore, plecăciune!

DON RUY GOMEZ

(salutîndu-l cu mina)

Poftim! Bine-ai venit! *f Ducele se aşază în tololiu.J* Eşti pelerin, se pare.

HERNANI

(inclintndu-se)

Da.

Din Armillas ? DON RUY GOMEZ

Vii, se înțek-ec,

HERNANl De unde!

Acolo-s lupte-n lege!

DON RUY GOMEZ.

Desigur, cu haiducii vestitului rebel?

HERNANI

^Tu ştiu.

DON RUY GOME/

Dar eful bandei, Hernani, ce-i cu el?
Ce-a devenit?

f |

DOftA SOL
(aparte)

El mort?! Şi eu trăiesc? l

DON RUY GOMEZ

Cum? A murit rebelul? E o minunăției In ziua asta mare — ol Doamne! slavă ție! — C-o dublă bucurie m-ai fost blagoslovit J Hai, fujți tie-ți pune vălul.

DOiN'A SOL
(aparte)

Văl de pe-acum cernit! *f Iese.)*

DON RUY GOMEZ
f lui Jaquez)

Sfi-i duci cutia asta cu siuvaericale* E darul meu de nuntă.

(Se reaşazâ in fotoliu.)

Vreau sâ-mi apară-n cale Gătită ca Madona... şi albă ca un crin... Incît să-i cadă-n față-n genunchi şi-un pelerin. A! mi-arn adus aminte de-acel drumeț. Fugi, du-te Pofteşte-1... şi să ierte că l-am uitat. Hai, iutei

(Jaquez salută fi iese.J Un oaspete s-aştepte nu prea e cuvenit.

(Uşa din fund se deschide. Apare Hernani, travestit în pelerin. Ducele se ridică si îl întîmpină.)

HERNANf

Da, duce.

DON RUY GOMEZ

La del Pilar?

HERN ANI

Da, duce.

DON RUY GOMEZ

Acel ce nu si-ar duce
La capăt legâmîntul, ar fi un om de rînd. Si
după-aceea, spune, străine, ce-ai de irîiid ?
Pelerinaju-acesta-i dorința ta cea mare.

HERNANI

Vreau să aprind Preasfintei Fecioar^-o luminare,
Sa mă închin cucernic în fața raclei ei — Aşa cum
după datină e în obicei — Şi-ap6i mă voi întoarce.

DON RUY GOMEZ

Prea bine. Cum te cheamă?
don Ruy de Silva.

HERNAN
I
(încurcat)

Vedeți că... eu...

DON ft U Y GOMEZ

N-ai teamă.

HERNANI Hernani? Străin

mi-e după nume.

DON RUY GOMEZ

Cum? Nu-J cunoşti? BandituJ cu un vestit renume? Deci banii puşi pe capul acestui individ O să-i ia altul. Dacă te duci pe *la* Madrid, Poate-1 srăseşti cu ştreangul de *sît.* N-ar fi mirare.

Nu, nu mă duc.

HJBRNANI

DON RUY GOMEZ Pe capul său poate orişicare

Lua premiu.

HERNANI
(aparte)

Să poftească l

DON RUY GOMEZ

Spre ce loc ai pornit ?

HERNANI

Mă duc la Saragossa.

DON RUY 'GOMEZ

Ai poate de-mplinit
Vreun leajămînt în cinstea vreunui sf în t ?

HERNANI *(izbucnind, cu o voce tunătoare)*

Cine vrea Sa ia
mia de galbeni promişi pe viaţa mea?

(Toţi se întorc surprinşi. Hernani smulge mantia da pelerin de pe el, pe care o calcă în picioare şi rămîni', în costumul său de haiduc.)

Eu sînt Hernani!

DONA SOL

(aparte, bucuroasă)

Doamne! Trăieşte l

HERNANI

(către ceilalţi)

N-aveti teamă l
E» sînt l

(Către duce.)

Ai vrut, seniore, să ştii dacă mă cheamă
Perez sau poate Diego? Ţin să mă recomand:
Hernani! Am un nume ilustru de brigand 9[1] de
proscris! Iar tigva aceasta preţuieşte «a< mult decît
serbarea ce-aici se prâznuieşte.

(Către valeţi.)

p eţl. într-° «lipită bogaţi *fă* deveniţi! Puneţi-mâ }n
lanţuri! Ce staţi? Hai, îndrăzniţi! Uar nu! N,, | g
zadarnic! Mî-e soarta ţintuită Ue-un lanţ ce n-o să-J
sfărâm.

DONA SOL

(aparte)

Sînt o năpăstuitul

Dacă nu vrei, nu spune. Eu îți făgăduiesc...
N-o să te-ntrebe nimeni. Vrei să te găzduiesc
La noapte ?

HBRNANJ

Da, seniore.

DON RUY GOMEZ

Oricine-i fi, străine,
Nimic n-o să-ți lipsească. Vei fi primit cu bine..
Şi chiar de-i fi Satana, eşti oaspeteJe meu, De
vreme ce te-ndrumâ la mine Dumnezeu)

(Uşa cu două canaturi din fundul scenei se deschide. Apare dona Sol, tn rochie de mireasă. In urma ei se înşiră paji, valeți, fi două femei, ducînd pe o pernă de catifea o casetă de argint cizelat, fin care o vor aşeza pe masă şi care conține: coroana de ducesă, brățări, coliere, mărgăritare şi briliante. Hernani, cu sufletul la gură, o priveşte pe dona Sol cu ochi aprinşi, fără a asculta »e spune ducele.)

SCENA A I I l-A Aceiaşi,

dofia Sol, paji, valeți, femei.

DON RUY GOMEZ

Al Iată şi Fecioara mea! Mîndra mea crăiasă
Din basme.

(Se îndreaptă spre ea şi o ia de mină. Dona Sol e palidă si gravă.)

Haide, vino, iubita mea mireasă!
Cum? JN'u J,i-ai pus coroana, ineJuJ...?

Vă spun că sînt Hernani!... şi prada e faimoasă l

DON RUY GOMEZ

Ajunge l

HERNANI

Sînt Hernani l

DO$A SOL *(cu voce stinsă, şoptindu-i la ureche)*

Taci, pentru Dumnezeu !

HERNANI *(intorcindu-se pe jumătate spre* **dona** *Sol)*

Cum văd, aici e nuntă l Vreau să mâ-nsor şi eu I
Mireasa mea m-aşteaptă.

(Către duce.)

E drept, e uricioasă
La faţă, monseniore, dar mi-este credincioasă.
Mireasa mea e moartea!

(Către valeţi.)

Nici tu? Nici tu nu vrei?

DONA SOL
(în şoaptă)

Fie-ţi milă l

HERNANI
(cătrg, galeţi)

O mie de eatfeeni! tfalfeeni *~ţt*

DON RUY GOMEZ

01 Oaspetele meu e-un nebuni

HERNANI

Nu! E-un bandiți

SOL

Nu-J asculta, seniore.

HERNANI E lucru

dovedit.

DON RUY GOMEZ

Gîndeşte-te, o mie de galbeni e o sumă...
Şi pentru toți valeții mei, nimeni nu-şi asumă
Răspunderea, străine.

HERNANI

Nu-mi trebuiesc atîți. *(Către valeți.)* Predati-
măl

DON RUY GOMEZ
(silindu-se să-t facă să tacă)

Ia seama ! că dacă-i întăriți, Se
poate să se prindă.

HERNANI Ocazia-i

frumoasă,

SCENA A IV-A

Hernani, dona Sol.

(Hernani cercetează cu indiferență caseta cu bîfuterii de pe masă; apoi ridică capul. Ochii îi sclipesc.)

, f',

HERNANI

Privesc si nu mă satur de-a admira-n tăcere
Aceste prețioase şi mîndre giuvaere. *(Se apropie de casetă.)*
Coroana e-o splendoare, colierul e măreț,
Brățara e-o minune, inelul e de preț... Dar
mai puțin de-o sută de ori decît o fată Ce-
ascunde, sub o frunte atîta de curată, O
inimă mîrsavă !
(Examinind din nou caseta.)
Şi ce i-ai oferit
In schimbu-acestor daruri. Cu ce l-ai cucorit? Cu
farmecele tale? O! Doamne! Ce infamă!
(Examinind caseta.)
Dar poate că sînt false... că nu-i decît aramă,
Ş< plumb, şi sticlă goală? E poate fals tot ce-i
Aici: safire, perle, rubine şi cercei...! Sînt
false! Toate-s false! Nu-ncape îndoială, ^a
mima ta falsă, ce nu-i decît spoială l
P. *(Revine la casetă.)*
«a nu! Sînt pietre scumpe. E aur fin şi bun... £
totul de valoare. Bătrînu-ar fi nebun aa-ncerce să
te-nşele.
***(la** una după alta podoabele din casetă.)*

DON RUY GOMEZ

E chiar Satana!

HERNANJ

Jjfv*^ *(către un tînăr valet)*

Ascultă, si tu refuzi? Răspunde!
Poți cîstiga o-ntreagă avere-n trei secunde!

(Călre ceilalți valeți, care au rămas nemişcați.) Toți tremurați! Vi-e frică? Of Doamne! N-am noroc!

DON RUY GOMEZ

Cine-ţj atinge capuj. îşi pune capu-n joc. Eşti sau nu eşti Hernani, ai drept la ospeție... Şi de mi-ar da nu aur, ci-o-ntreagă-mpărăție, Chiar contra lui don Carlos, tu eşti sub scutul meu... Eşti oaspele pe care-l trimite Dumnezeu! *N-o* să se-atingă nimeni de-un fir de păr. *(Către dona Sol. l*

Seniora,

fietrage-tc la tine-n odaie, p în'la ora
Ceremoniei noastre. Ca să fiu liniştit,
Mă duc să ferec poarta.

(lese,. Valeții ies şi ei in urma lui.)

HERNANI

(pipăindu-se şi constalind că nu are nici o armă la hrîu.) N-am barem un cuțit!

(Dona Sol, după ieşirea ducelui, face citiva paşi pe urma însoțitoarelor sale, apoi se opreşte, de îndată ce acestea au ieşit, şi se îndreaptă spre Hernani, îngrijorată.)

DOftA SOL

Iubitul meu !

HBRNAN1

Vail După purtarea-mi odioasă,
Nu ştii ce-i vorba asta atîta de duioasă:
„Iubitul meu!" Cuvîntui acesta fermecat.
Spus de-o femeie, cîte dureri n-a vindecat?

DONA SOL
(fără a-t asculta)

Jum a putut să creadă că dragostea ce-i dărui
E-atît de trecătoare... şi că e dat oricărui
Bărbat, fie chiar nobil, să umilească-astfel O
inimă în care stăpîn e numai el l

HBRNAN1

Am pîngărit o sfîntâ l Jur, dona Sol, iubită,
Gă-n locul tău, eu pînă în gît aş fi scîrbită
De uri nebun ca mine, de un nesocotit
<-.e vine să desmierde... dar după ce-a jignit!
l-as spune: „Du-tel Pleacă!" — Alungă-mă mai bine!
Ai fost atît de bună şi gingaşă cu mine...
Iar eu, ce-s un netrebnic, mă pot încumeta'
C^u bezna vieții mele, să-ntunec viața ta?
E prea mult! Tu eşti casta, frumoasă, eşti divină...
9[1] dacă-s eu nemernic, de ce-ai fi tu de vină ?
la-1 pe bătrînul duce. Ai să te consolezi.
Stăpîn e pe Olmedo si-Alcala. Precum vezi,

Coliere şi inele l
Coroana de ducesă! Brăţări! Pe lingă ele Ce preţ mai are-amorul statornic şi profund? Averea-- tot pe lume!

DONA SOL
(se duce ta masă, scoloeefte in fundul casetei fi scoate un pumnal)

N-ai căutat la fund l
Acesta e pumnalul, smuls de la centironul Lui Carlos, în clipita cînd mi-oferise tronul. Şi 1-am respins atuncea... ca azi să mă insulţi.

IIBRNANJ *(căzind l.a picioarele, ei)*

O! în genunchi, iubito, te rog să mă asculţi:
Aş vrea să fiu în stare a' tale lacrămi pline
De-amar, să le pot şterge cu sîngelc din minei

DONA SOL
(înduioşată)

Te iert! Te iert, Hernani! Mi-eşti drag cu-adevărat...
Mi-ai fost drag totdeauna !

HERNANI

O I Doamne l M-a iertat /
Şi mă iubeşte! După ce-ain spus eu despre tine, Tu m-ai iertat, eu însă mă pot ierta pe mine? O ! înger scump ! Arată-mi pe unde ai umblat, Ca să sărut pămîntul pe care ai călcat!

DOfiA SOL

Eşti un ingrat!

HERNANI

Eu semăn în preajmă numai ural Galicia l-Aragonul l Şi tu, EstramaduraM Eu v-am momit flăcăii, şi nici n-am tresărit Cînd i-am împins în luptă! Şi-acuma... au murit! Erau din cei mai vajnici fii ai măreţei Spânii. Ei s-au luptat pe munte ca leii, ca titanii! Şi-acum dorm toţi pe spate... dorm somnul lung şi £reu... Dac-ar deschide ochii-ar vedea pe Dumnezeu! Aceasta-i soarta celor ce se-nsoţesc cu mine. Deci nu poţi fi geloasă. Vreau să te cruţ pe tine. Aşadar, ia-I pe duce, pe rege, pe Satan... loţi sînt mai buni ca mine. Eu sînt la greu aman! Haiducii mei pierit-au, s-au despărţit de mine... Şi-acum venit-a timpul să mă despart de tine. In neagra mea năpastă vreau să mă izolez. fc'J nu-ţi faci niciodată din dragoste un crez! -.adură-te de tme... şi fugi! Ţi-nchipui poate *£1* eu sînt o făptură ca celelalte toate, Un om deştept, ce tinde spre ceea ce-a rîvnit? nşeli ! Sînt o maşină în mers necontenit... sînt unealta oarbă a unui ţel himeric...

n suflet de restrişte ţesut din întuneric ! e ini-e

-u ţinta ? Nu ştiu. Dar sînt mereu împins spate de o forţă ce e de neînvins.

P-ztrnmattura: provincie spaniola vecina cu Portugalia.

E s-i *hosat...* si nobil. Vei fi deci fericită.
Gîndeste-te Ja viața ce-ti este sorocită,
Do mă urmezi pe mine. La ce-ai putea să speri?
Un lune calvar de lacrimi, de sînge, de dureri...
Prigoana *şi* exiJuJ.., si lanțurile crunte...
Aceasta-i diadema ce-o vei purta pe frunte!
Nu cred că-i om pe lume să dea unei femei
Atîta-amărăciune ca dar de nunta ei!
Ia-1 pe bătrîn. O merită.-Ascultă-mă pe mine.
Cine-ar putea *să* spună, cînd te-ar vedea pe tine,
Blajină şi frumoasă, alături de-un smintit,
Un nărăvaş, un cinic, un veşnic răsvrălit;
Tu răsărind ca floarea, sfios, pe cărăruie;
Eu, veşnic în viitoare; cine-ar putea să spuie
Că pe-amîndoi destinul ne-a dus pe-acelaşi drum ?
Nu ! Dumnezeu din ceruri, 'ce mă aude-acum,
El, care-n tot ce face, nu face decît bine,
Nu te-a făcut, pesemne, iubito, pentru mine!
La dragostea aceasta el nu a consimțit,..
Iar inima ce-mi dărui e-un furt ne'ndreptățit!
Adio pentru mine amor si răzbunare/
O viață inutilă se-ncheie-n resemnare.
Eu n-am Ştiut pe lume decît să învrăjbesc...
Şi-am fost ursit, cu toate acestea, să iubesc J
O! lartă-mă şi du-te! E ruga mea din urmă.
Te rog s-o iei în seamă. Vieața mea se curmă...
/ar viața ta începe. Ce rost ar mai avea
Să te tîrâsc a/ături de mine-n groapa mea J

DONA SOL N-am să-ți port ură,

numai... să ştii că voi muri!

HERNANI

Să mori tu pentru mine ? O ! Doamne ! Nu se rnoare
Pentr-un nimici

DONA SOL
(izbucnind in plins)

Se moare !

HERNANI

Ființă-ncîntătoare !
Plîngi pentru mine? Cine mă poate osîndi ?
Căci tu, fireşte, iarăşi o să mă ierți. De-ai şti
Cît sufăr, cînd văpaia ce-n ochii tăi sclipeşte, O
văd cum se îneacă... si-n lacrămi se topeşte! O !
lartă-mă l Nu plînge ! Eu simt că-nnebunesc l Mi-
e sete de iubire... şi nu ştiu să iubesc! Iubesc c-u
toate-acestea c-o patima nebună ! Nu plînge!
Nu! Mai bine, murî-vom împreună! Ji-aş dărui
pămîntul întreg dacă-aş putea!

DONA SOL *(agățindu-se de gilul lui)*

Haiducul meu ! Hernani, tu eşti mîndria mea ! Şi
te iubesc!

HERNANI

Tu nu ştii ce mare fericire să
moară omul din prea multă iubire!

A
r

Mă prăbuşesc într-una. Mă duc mereu la vale J
De mă opresc o clipă în drum, o voce-n cale
îmi strigă: „înainte!" Abisul e profund...
Şi cînd m-aplec, doar lacrămi *şi* sînge văd la fund!
în drumul meu năvalnic, tot moare si se stinge!
Nenorocirea-1 paşte pe-oricine mă atinge
Hai, fugi! întoarce-ţi paşii! Nu-i ăsta drumul tău.
Fără să vreau, iubito, simt că ţi-aş face răul

DONA SOL

O! Doamne! Vai!

HERNANI

Un demon de viaţa mea dispune.
Dc-aceea fericirea mea-i singura minune Ce nu mi-o-ngăduieşte. Eu sînt o piază rea l Tu nu eşti pentru mine... şi nu poţi fi a mea! Cliiar de vreodată zorii îmi vor zîmbi şi mie, Să nu te-ncrezi, iubito... ar fi o ironiei Mărită-te cu Silva.

DONA SOL

Of Doamne!-aşa-mi vorbeşti?
Mi-ai frînt inima-n două... şi-acuma mi-o zdrobeşti!
Ştiu... văd... Nu-ţi mai sînt dragă.

HERNANI

Tot sufletul din
Eşti tu! Şi vîlvătaia ce-o simt arzînd în vine,
Eşti tu! Să nu-mi porţi ură că te voi părăsi.

SOL

Vai! Ducele l

(Amindoi se întorc, tresărind, ca redeşteptaţi dintr-un vis.)

DON BUY GOMEZ

(nemişcat)

Aceasta rni-e, oaspete, simbria? - „Don Ruy Gomez, dă fuga, fă-ţi iute datoria, Vezi de-i păzit castelul, de-i pus la adăpost, De-s porţile închise şi-arcaşii sînt la post, Şi cată-n arsenalul castelului armură De bătălie, care să-ţi vină pe măsură... Iar drept recunoştinţă, n-ai grijă, ţi-oi plăti! Tu scapă-mă cu viaţă... eu te voi necinsti!" De-a lungul celor peste şaizeci de ani, străine, Văzui bandiţi o droaie, cu suflete haine; Trăgînd adesea spada de fier din teaca ei, Călăilor ca pradă le-am dat zeci de mişei; Văzui tîlhari de codru, a temniţelor pleavă; Şi slugi punînd în hrana stăpînilor otravă ; Văzui morţi fără cruce şi rieîinpărtăşiţi ; I[J]e Borgia[1], pe Sforza[2]... şi alţi ticăloşiţi; Oar n-am văzut vreodată aşa nelegiuire:

1 *Borgia:* familie italiana de origina spaniolă, numărînd printre membrii săi pe Cezar şi Lucreţia Borgia, acuzaţi ele nenumărate tarădplegi.

2 *Slorza:* veche lamilie italiana, al cărei intenieieioi a lost eoulotieml Museo Attendolo; membrii ei sînt celebri, între altele, şl Pentru crimele lor.

SOL D>», te
iubesc, Hernani! Şi toată sînt a tal

HERNANI *(cu capul pe umărul ei)*

Ce dulce-ar fi pumnalul ce-n piept mi-ai împlînta!

DONA SOL
(dojenindu-l)

Vai! Nu te temi că DomnuJ o să te pedepseascl '
Pentru aceste g înduri?

HERNANI
(aplecai pe sinul ei)

Atunci... să ne unească, De-
i voia ta, iubito! Prea muJt am pătimit!

(Amîndoi, îmbrăţişaţi, se privesc cu pasiune vie, jdră să fadă, fără să audă, absorbiţi în propriile, lor priviri, Don Kuy Gomez intră pe uşa din fund, fi, dind cu ochii de ei, rămîne încremenit în pragul uşii.)

SCENA A V-A Hernani,

dona Sol, don Ruy Gomez.

DON RUY GOMEZ *fnemiştat, cu braţele încrucişate, in pragul uşii)*

Aceasta e răsplata că-n casă te-am primit ?

DON BUY GOMEZ *(cu ochii la portrete)* îndrăzneşte infamul să crîcnească ' Din voi, oricare poate în suflet să-i citească. Nu-J ascultaţi! Mîrşavul! Se teme-acest mişel Sa nu-mi mînjesc căminul cu sîngele din el; Sau că, mocnind în mine vreo cruntă răzbunare, Să nu trezcască-n Silva vreun Lara[1] oarecare; O să vă spună, sigur, că e un biet proscris; Că-i oaspetele vostru şi-al meu... şi că stă scris Că oaspetele-i sacru... sau mai ştiu eu ce fleacuri? Am oare eu vreo vină, străbunii mei de veacuri? Să judecaţi voi singurii

HERNANI

E drept, don Ruy Gomez* Nu e pe lume frunte mai demnă s*o stimez; Nu-i inimă mai bună, mai largă, mai leală, Decît a dumitale, fără tăgăduială. ku, ce-ţi vorbesc acuma, sînt singur vinovat... vi nu vreau să mă apăr. Da, sînt un blestemat! Am vrut să-ţi fur femeia ce îţi va fi soţie; [s]ă-ţi necinstesc căminul! E o blestemăţie! [eci]) fără milă-nfige în mine spada ta, Şterge-apoi de sînge... şi nu te frămînta !

DONA SOL - [u]'i el de

vină, duce! Loveşte-mă pe minei

') *Lara:* celebră familie din Castilia.

Să furi pe omul care-ţi oferă găzduire! Pe
vremi, aşa trădare de s-ar fi petrecut, Ar
fi-mpietrit bătrînul şi s-ar fi prefăcut, Cît
ai clipi, în stană de piatră funerară, Ca
propria-i statuie pe cripta mortuară!
Castiliani şi Mauri! cine-i acest ingrat?

(Ridică ochii şi-şi ***plimbă*** *privirea peste portretele ce înconjură sala.)*

Străbunii mei de veacuri, voi ce m-aţi ascultat,
Vă cer iertare dacă mînia mă aduce în stare să
uit sarcina mea de gazdă.

HBRNANI

(ridicîndu-se)

Duce.

DON RUY GOMEZ

Taci! Taci!

(Face cîfica paşi prin sală $i-şi plimbă din nou privirea peste portretele familiei de Silva.)

în faţa voastră, morţi sacri, mă prostern!
Voi ce vedeţi ce este în cer şi în infern, Spuneţi-mi
cine-i omuJ acesta ? Cine-i cruda Făptură ? Nu-i
Hernani! Nu! Qmu-acesta-i Iuda! Spuneţi-mi cum *îl*
cheamă ? C« demon e în el ?

(tncrucişlndu-şi braţele.) Aţi mai
văzut vreodată un chip de om la fel?

HERNANI

Seniore...

DONA SOL

(aparte, îngrozită)

Don Carlos? Lovitura de grație l

PAJUL

A cerut

Să se deschidă poarta.

DON RUY GOMEZ

Deschideți l

DOSlA SOL

Văii   E pierdut!

(Don Ruy Gomez se îndreaptă spre: ultimul portret din stingă, care e propriul său portret; apasă pe un resort şi portretul se deschide ca o uşă, lăsînd să se vadă o ascunzătoare în zid. Apoi se întoarce către Ii emani.)

DON RUY GOMEZ

Intră-aiceal

HERNANI

Viața mea, duce,-ți aparține.
Mă ai acum în mînă. Fă tot ce vrei cu mine!

(Intră în ascunzătoare. Don Ruy Gomez apasă din nou pe resort, uşa se închide, şi portretul revine la loc.)

HBRNANI

Taci, dona Sol! E ora supremă! Ştii prea bine Că-i ora cea din urmă ce poate-o mai trăiesc. Cu ducele de faţă vreau să mă socotesc. Iţi jur că spovedania mea i-adevărată. Eu singur sînt de vină... ea e nevinovată, îţi jur! Ea e o sfîntă ! Iar eu un criminal! Deci bagă, fără milă, în mine un pumnal. Aruncă hoitu-afară... si pune-apoi să spele Băltoacele de sînge rămase pe podele!

DONA SOL

Eu J-am împins Ja moarte! Mi-e drag!

(Ducele tresare la aceste cuvinte 31 o străfulgera pe dona Sol cu o privire înspâimîntUtoarn. Ea ie aruncă la picioarele lui.)

Să riu-1 omori!

Sen>ore,-ţi cer iertare!

DON RUY GOMEZ

Ţi-e drag r'

(Lui Ilemani.)

Nu te-n fior i ?! .

(Se iude în culise sunet de trompele. Intră un paj. Către pai.)

Ce-i zarva asta ?

PAJUL

Duce, e regele cu-arcaşii
Şi poterele sale. Se-aud şi trîmbiţaşii...

*(Don ftuy Gomez vrea să-l întrerupă; regele **îl** opreşte cu un gest autoritar.)*

E cam tîrziu, seniore, s-o tragi acum din teacă.
Crezut-ai că vin turcii? Crezut-ai că te-atacă
Mahom[1] cu osmaniîii, sau BoabdiJ[2]? Ce zici? De
ce ții poarta-nchisă şi puntea o ridici ?

DON RUY GOMEZ
(Inclinîndu-se)

Alteță...

DON CARLOS
(către gentilomii săi)

Strîngeți cheile.-Apoi veghiați la poartă!

(Doi ofițeri ies. Alți cițiva ayază soldații pe trei rînduri, din dreptul regelui şi plnă la uşa din fund, Don Carlos se întoarce spre duce.)

Aşadar, vechea vrajbă-ntre noi nu-i încă moartă,
Seniori duci? Luați seama! De vă purtați astfel,
lot astfel şi don Carlos se va purta şi el. Am să
cutreier țara şi-am să distrug în cale Din temelii
aceste domenii feudale!

DON RUY GOMEZ
(tresărind) De Siiva au fost
oameni leali şi de cuvînt...

DON CARLOS *(intrerupîndu-l)*
castelul ți-1 rad de la pămînt!

, *:* numele prescurtat al lui Mahoiiiei.
(Usi_j0 4g *dil* (Abu-Abdullah): ultimul rege maur al Grenadei;

DOftA SOL
(către duce)

Ol Iartă-1, monseniore f Indură-te de el!

PAJUL
(anunţtnd)

Măria sa Don Carlos f

(Dona Sol îşi lasă calul peste ochi. Uşa din fund se deschide. Intră don Carlos, in ţinută de război, urmat de o ceată de gentilomi armaţi: arcaşi, arbaleticri, lăncieri.)

SCENA A VI-A

Don Ruy Gomcz, dona Sol, cu vălul peste ochi, don Carlos curteni.

Don Carlos înaintează încet, cu mina stingă pe minerul *st* dei, cu mîna dreaptă pe piept, privindu-1 pe duce cu oc bănuitori şi mînioşi. Ducele îl întîmpină şi-1 salută cu adîn< respect. O clipă de tăcere. Toţi aşteaptă cu groază desfă.ş rărea situaţiei. Regele, ajuns în faţa ducelui, înalţă capul

DON CARLOS

Nu înţeleg de fel
De ce, iubite vere, ţii poarta zăvorită? Credeam că-ţi este spada de mult timp ruginită... Şi sînt peste măsură surprins a constata Că mă primeşti cu spada lucind în mîna tal

DON RUY GOMEZ
(arâtlndu-i portretul)

Dintre străbunii moi,

Accsta-î cel mai vîrstnic: Don Silvius, dregătorul. A fost de trei ori consul la Roma.

(Trrcînd la portretul următor.J

Următorul

E Galceran de Silva, un al doilea Cid în cripta lui la Toro[1], lingă Valladolid[2], Ard candele o rnie. Salvă — spre-a lui onoare — Leonul de tributul de-o sută de fecioare.

(Trecind /a alt. portret.f

Don Bias. De bună voie pe el s-a surghiunit,
Deoarece pe rege greşit l-a sfătuit.

(în ja.ţa altui portret.)

Don Cristoval. Cînd regele-o luă pe jos la goană, învins la Esealona[3]... şi după alba-i pană ! inteau în el duşmanii, strigă: *„Sari, Cristoval!"* .Vcesta-i smulse pana şi-i dete al său cal!

(La alt portret.)

Don Jorge. Răscumpărat-a cu-ntreaga Iui avere 'e regele Ramiro[4] din Aragon.

DON CARLOS *(incrucişîndu-şi braţele şi măsurîndu-l cu privirea)*

Eu, vere,
mai departe!

' Toro: localitate Ungă Valladolid, m Spania. *Valladolid:* oraş spaniol, capitala provinciei Pisnerpa. *Esealona:* oraş Ungă Toledo, in Spania.

ttaur-- "ro /: rege al Arog0""1"'; de la 842 la 1 Şi a 850. S-a luptat cu respins în 844 o invazie normandă.

Am stins incendiu], însă mai pîlpîie-o scînteie. Banditți-s morți! Dar oastea nu a putut să deie De şeful lor. Eu însă am auzit că *el* Ar fi ascuns aicea, la tine, în castel.

DOiN RUY GOMEZ

E-adcvărat, *alteță.*

DON CARLOS

Aşa? Atunci alege:
Sau capuJ său !... sau oapul tău !

DON RUY GOMEZ

(lnclinindu-ar)

Sire, se-nțelege,
Vi se v,i face voia.

f Dona Sol işi ascunde capul in niiim #i ne pra-bufef/e intr-un -ololiu.)

DON CARLOS

(îmbunat)

Nici vorbă! Vrei-nu-vrei!
Fugi! Adă-l pe Hernani!

(Ducele încrucişează brațele, Lasă ochii In jos şi rămine clleva clipe pe glndurt. Dona !>ol si regele îl privesc in tăcere, frârnintați fiecare de emoții deosebite. Apoi ducele ridică fruntea, se îndreaptă spre r^ge, II ia de mină ?i- rondure pînă în tata celui mai sechi portret, primul din pârlea dreaptă a galeriei.)

DON RUY GOMEZ

{Irecind la alte portrete)

Acesta-i Vasquez, zis „înțeleptul"!
Don Jayme, zis „Viteazul"! El a înfrînt cu pieptul
Său, singur, peste-o sută de mauri, eu Zamet
In frunte.

(La nn gest de mînie al regelui, trece peste o serie de portrete şi se opreşte la ultimele trei <#n extrema stingă.)

Dar... să trecem. Ptiviți aeest portret.
Bunicul meu. Păstrat-a făgăd-niirța- *dteetS* Chiar față ŞT de jidovi.

(în fa<a penwltvmului portret.)

Iar fruntea venera*&
Din fața voastră-i tata. Un luptător aprinsv Cînd un prieten, contele-AlVar Giron fu prins De mauri în Grenada, n-a stat să şovăiască : Un alt Giron din piatră el, puse să-i cioplească, Şi-n fruntea-a şase sute de oameni, 1-a cărat Cu dînsul toată vremea-n război... şi s-a jurat Că o să se retragă, cînd o s-o ia la goană Ea singură, statuia. Bătu oastea duşmană v' izbuti la urmă pe conte a-1 salva.

DON CARLOS

Vreau capul lui Hernani!

DOiN RUY GOMEZ

Cînd intră cineva
v» vede toți eroii de-aici din încăpere...

DON BUY GOMEZ

ftrecind la alt portret)

Don Ruy Gomez. Distins
Cu crucea SfîntuJ Jacob şi Calatrava[1]. A-nvins
Vrăjmaşii pretutindeni... şi-a luat, în lupte grele, In
treizeci de războaie, trei sute de drapele. Pe lîngă
Antequerra[2], Gomez a cucerit Motrilu[s]-ap6i Suezul,
Nijarul[4]... şi-a murit Sărac.

(Se înclină, ne descoperă fi trece la alt portret. Regele dă semne din ce în ce mai vădite de nerăbdare şi minie.) T:

Acesta-i fiul său, Gil. Ca şi un rege
CuvîntuJ lui rnai tare era decît o lege.
(Treclnd la alt portret.)
Don Gaspard de Mendoza. Măria voastră ştiţi Că cei
mai mulţi din nobili cu Silva-s înrudiţi. Că Sandoval
se teme de noi, sau se-ncuscreşle; Manric[8] ne
pizmuieşte; Lancastra[6] ne urăşte; Iar Lara sînt
făţarnici si nu ne îndrăgesc. Avem toţi sînge
nobil... iar unii chiar regesc.

DON CARLOS

Iţi baţi joc, vere I

i *Sftntul lacob şi Calatrava:* decoraţii spaniole.
3 *Antequerra:* oraş spaniol, în provincia Malaga.
3 *Motril:* oraş spaniol, în provincia Grenada.
i *Niiar:* oraş în sudul Spaniei, In provincia Grenada.
s *Manric* (Manricfue): veche fa milie spaniolă, care numără *t-îi* ftoinici şi poeţi.
• *Lancastra* (casa de Lancaster): casă de origine engleza rival casei de *York.*

Şi cînepă să crească pe locul devastat, Decît să spurc un nume de veacuri nepătat!

(Ridiclnd privirea spre portrete.)

Răspundeți, am dreptate?

DON CARLOS

Te rog să-ți ții cuvîntul.

Vreau capul lui Hernani!

DON RUY GOMEZ

Mi-e martor Domnul Sfînlul

Că v-am promis, alteță, unul din două:-al său...
Sau capul meu. Sînt gata! Vi-l dau pe-al meu l

DON CARLOS

Nu, zău l

Eu vreau un cap de tînăr. Atunci cînd, fără frică,
l l-o tăia călăul, să-l țină strîns de chică. Dar cum să țină-n mînă un cap bătrîn şi chel, Cînd nu găseşte barem un fir de păr pe el?

DON RUY GOMEZ

NU insultați, alteță! Acest cap venerabil Au-l semuiți cu-acela al unui mizerabil. Datați pe un de Silva cu mult prea mult dispreț.

DON CARLOS feau cârmi Ini

Hernani l 11 vreau cu orice preț!

DON CARLOS Am spus:

Vreau pe Hernani! şi fără-nlîrzieref

DON RUY GOMEZ

(Se înclină adine în fafa regelui, îl ia d» mină fi-l duce în fața ultimului portret, acela ce serveşte de ascunzătoare lui Hernani. Doiia Sol îl urmă-reşte cu ochi înspăimîntați. O tăcere apăsătoare domneşte printre cei de față.)

Acesta e portretul meu. Sire, văd c-ați vrea, Ca cei ce peste veacuri aicea m-or vedea Să spună: „E mezinuJ dintr-o ilustră rasă, Ce 1-a vîndut pe omul primit de el în casă"!

(Dona Sol se înviorează. To(i ceilalți au rănirtS uimifi. Regele îşi pierde cumpătul, se îndepăr-tează, mînios, şi rămîne citeva clipe pe gînduri, tremurînd din buze şi scinteind din ochi.)

DON CARLOS Din

temelii castelul eu ți-1 voi dărîma I

DON RUY GOMEZ Eu ştiu,

Măria voastră, că vă veți răzbuna.

DON CARLOS

Dărîm tot! drept pedeapsă pentru a ta trufie Şi o să semăn cînepă-n locu-acesta.

DON RUY GOMEZ

DON CARLOS în loc de-un cap, eu

două de jos le voi culege l

Auzi?

(către ducele de Alcala)

Jorge, arestează-1 pe duce! *(Doha Sol, smulgindu-şi vălul şi aşezindu-se între duce, rege fi gărzile sale.)*

Sînteti re.e...

Dar rege fără suflet l

DON CARLOS 01

Doamne! Dona Soli

DONA SOL în

inimă, alteţă, n-ai sînge spaniol.

DON CARLOS

(mişcat)

Sînteti cu mine, doamnă, mult prea ne'nduplecată.

(Se apropie de dona Sol ji-f *vorbeşte în şoaptă.)* Tu ai sădit în mine o ură ne'mpăcatâ. Orice bărbat devine, cînd e în jurul tău,. Un înger sau uri demon! Cînd eşti urît, eşti răul Dac-ai fi vrut, sînt sigur, ai fi făcut din mine, If ţara asta, teul Castiliei! Ei bine,

u ai făcut un tigru, prin nepăsarea ta...

Un tigru care urlă!

(Dona Sol ii aruncă o privire. Regele se înclină.)

Dar... te voi asculta

^u toate-acestea.

(lntorcîndu-se către duce.)

DON RUT GOMEZ

Vi-1 dau pe-al meu l

DON CARLOS *(către oamenii săi diu gardă)*

Atuacea, fugiţi cîţiva în pripă
Şi scotociţi castelul, aripă cu aripă, Şi-n pivniţe,; şi-n turle...

DON RUY GOMEZ

Degeaba scotocesc.
Castelu-a «iut ca nune l

Sînt regele) DON CARLOS

Seniore,-ți poruncesc l

DON RUY GOMEZ

Doar numai de dărîmați castelul Şi mă-ngropați sub pietre... vă veți atinge țelul.

DON CARLOS

Nu pot să te înduplec. Atuncea... mă răzbun! Şi îți retez castelul şi capul!

DON RUY GOMEZ

M'ă supun l

DONA SOL

Vait scapă-mă, seniorel

(Se opreşte în drum. Aparte.)

Dar, pentru Dumnezeu l

3ă-i sacrific pe dînsii ? Nu l Mă sacrific eu l

(Către rege.)

Te voi urma, Alteță.

DON CARLOS

(aparte)

Ideea-i salvatoare! Te-ai

îmblînzit, frumoaso! Devii ascultătoare!

(Dona Sol, cu paşi gravi şi hotârî(i, se îndreaptă ipre caseta cu giuvaericale, o deschide şi ia pumnalul, pe care îl ascunde în sîn. Don Carlos se apropie de ea şi-i întinde mina.)

DON CARLOS

(către dona Sol)

Ce-ai luat?

SO
L

Da. «Nimic.

DON CARLOS

Desigur, vreo giuvaerica.

DONA SOL

DON

CARLOS > reau să văd.

Vere, socot că ai dreptate... Iar scrupulele tale nu sînt ne'ntemeiate. Fă-ți datoria față de-un oaspe devotat. Eu sînt mai bun ca tine, cum ve£i, si _'te-am ierta), în schimb, îți iau ostatic pe scumpa ta nepoată.

A Ut J DON RUY GOMEZ

DONA SOL
(încremenită)

Pe mine, sire ?

DON CARLOS

Da.

DON RUY GOMEZ

Da... nimica toată!
OI ce mărinimie! Ce rege bun şi drept I Un om ce-ţi cruţă capul... dar inima din piept Ţi-o sfîşie.

DON CARLOS

Alege: pe ea... sau pe nemernic!
Din doi care-ţi convine.

DON RUY GOMEZ

Sînteţi atotputernici
f Don Carlos se apropie de dona Sol, voind s-o ia cu dînsul. Aceasta dă fuga spre don Ruy Gomez.)

(Ducele întinde mina tremurînd spre resortul ascunzătoarei.)

DONA SOL

Doamne l

DON RUY GOMEZ

Nu poţi *(Se aruncă la picioarele regelui.)*

Renunţ la viaţa l

DON CARLOS

îţi iau nepoata!

DON RUY GOMEZ
(ridicîndu-se)

la-o! Cuvîntul e cuvînt!

DON CARLOS *finind de mină pe dona Sol, care se clatină pe picioare)*

Adio, duce l

DON RUY GOMEZ

Adio!

(Urmăreşte cu ochii pe rege, care se retrage încet cu dona Sol. Apoi pune mina pe pumnal.)

Păzeascâ-te Cel Sfînt!

(înaintează apoi in ţaţa scenei, suflînd din greu, fără să vadă, fără să audă cu privirea fixă, cu braţele încrucişate pe piept, pe care le saltă răsuflarea lui zbuciumată, între timp, regele şi dofia Snl au ieşit, urmaţi de toată garda, aşezată pe rinduri de doi cite doi, după rangul fiecăruia - »i care comentează în şoaptă cele petrecute.)

DONA SOL

Răbdare ! *(Dona Sol ii ia brațul şi se pregăteşte să-l urmeze,*

DON BUY GOMEZ

(care a rămas nemişcat se întoarce şi /ace cl(iva paşi spre ea, strigînd.)

Te rog, nu! Nu pleca!
Cum omu-acesta n-are decît otravă-n vine,
Surpați-vă, voi ziduri! şi turJe peste mine!
(Alergînd spre rege.) Lăsați-
mi-Oy AJteță ! N-o am decît pe ea l

DON CARLOS *(lăsind'O de braț pe dona Sol)*

Atunci... dă-mi pe Hernani!

(Ducele pleacă ochii; e prada unei cumplite şovăiri. Apoi înalță capul şi întinde mîinile spre portrete.)

DON RUY GOMEZ

De suferința mea
Vă fie milă vouă l

(Face un pas spre ascunzătoare. Dona Sol U urmăreşte cu ochii îngroziți. Ducele se întoarce din nou spre portrete.) **Privirea lor mă-ngheață!**

(înaintează pînă in dreptul portretului său, clătinîndu-se pe picioare, apoi te întoarce din nou f^ătre rese.)

îl vrei pe eJ?

DON CARLOS

Da.

HBRNAN1

Seniore...

DON RUY GOMEZ

Deci omoară-mă — ori te-omorl

HERNANI

Ei bine,

Omoară-mă! Vieața ți-o datorez. E-a tal
Tu mi-ai salvat-o! la-ol

DON RUY GOMEZ

Eşti hotărît?

HERNANI

O1 dai

DON RUY GOMEZ
(către portrete)

E voia lui. Fiți martorii
(Către Hernani.)
Atuncea... hai, fă-ți cruce l

HERNANI Aş vrea mai

înainte să-ți fac o rugă, duce.

DON RUY GOMEZ Să nu-mi facj

rugă mie, ci Domnului din cer!

DON RUY GOMEZ
(aparte)

Plecînd de-aicea veseJ, ai prefăcut, o, rege,
Credința rnea ui tine, în gînduri sacriJege '

(Hidică ochii, ti *plimbă in jurul său yi constată că e singur. Apoi, se repede la panoplie fi ia două spade, pe care le măsoară şi le aşază pe masă. Se îndreaptă spre uşa secretă şi apasă pe resort. Uşa se deschide.)*

SCENA A V r r-A.

Don Ruy Gomez, Hernani.

DON RUY GOMEZ

Hai, ieşi l

(Hernani apare in uya ascunzătoarei. Don Kuy Gomez ii arată cele două spade de pe masă.t

Şi-acum... alege J Don Carlos a plecat.
Avem o socoteală noi doi de descurcat. Alege-ți
spada! Tremuri? Dar ce ți se căşună?

HERNANI Cum ne-am putea
noi bate, seniore, împreună?

DON RUY GOMEZ

De ce? 'J'i-e încă poate? Sau nu eşti *gentilom ?*
Ace/ ce rnă insulta, oricine-ar fi ca om, Dacă
mă bat cu dînsul. e nobil pentru mine.

Din locu-acela tainic, întunecos şi mic
Nimic să nu se-audă?

HERNANI N-am
auzit nimic.

ff/ fi-

DON TÎUY GOMEZ

Un locul tău am dat-o pe dona SoJ.

HERNANI

Ce spune?

Ai dat-o? Cui.?

DON .RUY GOMEZ

Lui Carlos.

HERNANI

Vai l Ce-ai făcut, nebune!

Don Carlos o iubeşte!

DON RUY GOMEZ

Şi el?

HERNANI

Ne e rival...

Şi ne-a răpit-o!

DON RUY GOMEZ Doamne! Ce spui ? E
infernali Să scoată caii! Iute! Să-1 urmărim!

HERNANI

Loveşte I Dar nainte de a muri, îți cer
O ultimă favoare; să n-o socoti ciudată...
Te-ndură şi dă-mi voie să o mai văd o dată !

DON RUY GOMEZ

S-o vezi...?!

HERNAN
I

Îngăduieşte măcar — dacă nu vrei
Să mai aud o dată... s-aud iar vocea eil

DON RUY GOMEZ

S-auzi...?l

HERNAN
I

Ştiu, gelozia te scormone, te sapă. Eu sînt în clipa asta cu un picior în groapă, îngăduie ca, fără măcar a o zări S-o mai aud o dată-nainte de-a muri! S-o mai aud o dată! Atîta îţi cer ţie... Şi-ap6i voios voi trece-n cereasca-mpărăţie! O! Dacă-ai vrea ca pînă ajung la Dumnezeu, S-o şi revăd, seniore...! îţi dau cuvîntul meu, N-am să-i şoptesc o vorbă. E ultima-mi dorinţă. Apoi... poţi să-mi iei viaţa!

DON RUY GOiMEZ

(arătindu-i ascunzătoarea)

E oare cu putinţă,

Oricîud şi orişiunde voi fi în acea clipă... Eu
voi muri! Poți pune pe vorba mea temei.

DON RUY GOMEZ
(intinzindu-i mina) '

Dă-mi mîna!
(fsi string mîna. Apoi, intorcîndu-se spre portrete.)
Sînteți martori, voi toți, străbunii mei!

HERNAN1

Ascultă,

Seniore. Răzbunarea nu cere zarvă multă. Eu o sa rnor. De-aceea... n-ai vrea... n-ai accepta... Să fiu părtaş cu tine *la* răzbunarea ta ? Fă-mi binele acesta. Fii milostiv cu mine... Şi-am să-ți sărut genunchii... şi-am să mă-nchin la tine l Vreau să-ți fiu mînă dreaptă... şi vreau să te răzbuni ,j Te rog... Şi după-aceea, mă vei ucide!

DON RUY GOMEZ

Buni

Dar dacă-mi scapi din mînă,te-oi mai găsi vreodată?

HERNAN1

Oricînd!

Juri? DON RUY GOMEZ

HERNANI Jur pe capul iubitului meu tatăl

/'   DON RUY GOMEZ

De jurămîntu-acesta îți vei mai aminti?

HERNAN1 *(dindu-i cornut pe care îl poartă la brtu)*

Ia cornul meu, seniore. Şi cînd vei socoti
Că a sosit momentul să mor, să suni în pripă.

DON CARLOS

Aicea deci liga se-ntruneste. Aicea îi voi strînge în mină... ca-ntr-un cleşte I N-a fost ales rău locul de domnul elector De Treva, pentr-un astfel de sfat conspirator. Complotu-n catacombe-i mai tainic ca afară... Poţi să-ţi ascuţi stiletul de piatra funerară. Ştiu, riscul este mare... şi drumul plin de spini. In joc e capul vostru, nemernici asasinii Bine-aţi ales cavoul ca loc de adunare... El poate să vă fie şi loc de-nmormîntare l *(Către don Ricardo.)*

Aceste subterane-ncotro se-ntind ?

DON RICARDO

Direct
La hrubele cetăţii, Măria ta.

DON CARLOS

Perfect!

DON RICARDO

Iar dincoace, merg pînă la sfînta monastire Din Altenheim.

DON CARLOS

Ştiu. Schitul de tristă amintire
Unde ucise Rudolf pe Lothar. Conte, vreau •să-mi spui cine-s mişeii şi ce pretenţii au.

ACTUL AL IV-LEA

MORMÎNTUL

*Aix-la*Chapelle*

Cavoul cu mormîntul lui Carol cel Mare la Aix-la-Chapelle. Bolți mari în stil lombard. Pilaştri scunzi şi groşi, legați cu bolți în semicerc, capiteluri cu păsări şi flori, în dreapta, mormîntul Iui Caro! cel Mare, cu "o mică uşă de bronz. O singură lampă, atîrnată de cheia unei bolți, luminează inscripția: CAROLVS MAGNVS. *E* noapte. *Nu* se vede fundul cavoului. Privirea se pierde pe sub arcade,, pe scări şi printre pilaştri, care se întretaie în umbră.

SCENA I

Don Carlos, *Aon* Ricardo de Roxas, conte de Casapalma, cu un felinar în mină. Ambii poartă mantii lungi şi pălării lăsate pe ochi.

DON RICARDO

(cu In mint)

ici e locu'.

DON RICARDO

Sire, mai pot să vă citez
Pe preotul episcop de-Avila.

DON CARLOS O fi

voind şi popa soţia să-şi răzbune l

DON RICARDO

Mai e Guzman de Lara, ce-i furios, se spune Că
nu i^aţi dat colanul.

DON CARLOS

Nu vrea decît atît?
Bine-am să-i dau colanul... să-! spînzure de gît!

DON RICARDO E

Lutzelburg .^Dar nu ştiu cam ce intenţii are.

DON CARLOS iJe

Lutzelburg acesta are un cap prea mare.

DON RICARDO Mai e
Juan de Haro. El vrea Astorga[1].

DON CARLOS

Zău ? ^
VI*ea să-i dea de urcă sărmanului călău?

' *AHonţa:* oraş spaniol, în provincia Leon.

DON RICARDO

E *Aticele* de Gothe.

DON CARLOS El vrea,
drept chezăşie,
Un împărat ce este german de obîrşie.

DON RICARDO

E Hohenburg.

DON CARLOS

Cu ăsta nu pot avea bun trai. Ar
sta şi-n iad cu Franeisc, decît cu mine-n rai J

DON RICARDO

Don GiJ Tellcz Giron.

DON CARLOS

O! Şi-ăsta unelteşte -în
contra mea? Infamul!

DON RICARDO

Da, Sire. Se şopteşte
Ga v-a surprins acasă la dona Gil Giron... Şi-
anume tocma-n seara cînd 1-aţi făcut baron. Vrea
să răzbune-onoarea soţiei.

DON CARLOS

I-auzi, dragă J
Atunci să se răzbune pe Spania întreagă l Şi
cine mai e ?

icat!

DON CARLOS

DON RICARDO Bătrînu.1 peste şaizeci.

DON CARLOS

Deci unul n-are

De-ajuns, iar celalt are prea mult. Am grijă eu. Călăul o să aibă şi ajutorul meu. Cînd şi-o toci securea-i dau spada mea regească Şi dacă eşafodu-i nevoie să-1 lărgească, Chiar purpura regală-s în stare s-o înnod De draperia neagră-atîrnînd pe eşafod! fie crezi, mă vor alege-mpărat?

DON RICARDO

Dieta-ntreagă

ora asta ține şedință.

DON CARLOS Or

s-aleagă

I Pe Frederic de Saxa ? Pe Francisc? Vom vedea! Azi toate merg prost. Luther[1] dreptate mare-avea. Cine-s făuritorii de majestăți slăvite, Ce n-au decît temeiuri cu-arginți blagoslovite? E un saxon eretic; un conte palatin Bicisnic; un episcop de Treva, libertin!

1 *Luther* (Martin): şeful reformei religioase din Germania; (1483—1546).

DON RICARDO

I-am spus pe toți.

DON CARLOS

Mă iartă. E sigur o greşală. 1-am
numărat. Sînt şapte. Nu ies la socoteaJă.

DON RICARDO

E drept, n-am pus la număr cîtiva bandiți, plătiți De
Treva[1] sau de Franța.

DON CARLOS

Ştiu. Nişte răzvrătiți. *
La ei bănetu-atrage cuțituJ sau pistolul...
Cum pe magnet 1-atrage întotdeauna polul.

DON RICARDO

Am izbutit dintr-înşii pe doi să-i dibuiesc. E
in bătrîn şi-un tinăr.

DON CARLOS

Ii ştii cum se numesc?

(Don Ricardo dă din umeri, in semn că nu ştie.} Nici
cîți ani **au ?**

DON RICARDO Cel tînăr cam

douăzeci, îmi pare.

1 *Treva:* oraş în Germania (Prusia Renana), tosta capitală a arhl-episcopatului-electorat ca aceiați nwme.

DON CARLOS

Ce neam nelegiuit!
Interesat! Slugarnic l O rasă îndrăcită l
Gîndirea mea e veşnic de ei răstălmăcită.-
Căței flămînzi, ce-aşteaptă ca regele, milos,
Mereu să le arunce cîte-un ciolan de ros l

(Dus pe glnduri.)

Trei! Dumnezeu e marel... şi împăratu-i marel...
Şi papal Regii, ducii... n-au nici o căutare.

DON RICARDO

Veți fi ales. Alteță.

DON CARLOS

(aparte)

Alteță 1-Alteță l Cum?
Ce-ar fi să rămîn rege ?

DON RICARDO

(aparte)

O fi sau nu, acum Că sînt şi
grand'd'Espana, puțin îmi p£să miel

DON CARLOS

•?i cînd se va şti cine-i urmaş la-mpârăție,
Cum se va da de veste-n oraş ?

DON RICARDO

Pol să vă spun.
J)e-i ducele de Saxa, un bubuit de tun; I>e-i
Francisc două: dacă-i Măria ta, trei, Sire.

Doar regele Boemiei-o să-nii dea mie votul.
Toți principii de Hessa[1] sînt compromişi cu totul.
Bătrînii au metehne; cei tineri minți prosteştii
Au toți pe cap coroane... dar cap? Greu să găseşti!
Pitici! N-ai ce alege din prințişorii-aceia...
Cum n-a avut nici Hercul cu leuJ din Nemeea!
Dacă-i despoi de haină — mă prind pe orişice —
N-au minte nici cît are bufonul Triboulet[2]!
îmi mai lipsesc trei voturi, Ricardo! Sînt in stare
Să dau Toledo[8] Gândul şi Salamanca[4]! Tare
Voios le-aş da pe toate! Dau trei cetăți întregi!
Dau trei oraşe pentru trei voturi! înțelegi?
Unde-or voi-n Castilia-ori Flandra ! Cum Ic-o place !
Le iau eu pîn'la urmă-ndărăt. Fii tu pe pace!

*(**Don** Ricardo se înclină adine în fața regelui fi-şi pune pălăria pe cap.)*

De ce te-acoperi ?

DON RICARDO

Sire, cum văd, m-ați tutuit. Mă
faceți grand' d'Espana[5]!

1 *Hessa:* numele a trei state ale vechil Confederații Germane.
2 *Triboulet:* bufonul regelui Francisc I al Franței.
3 *Toledo:* oraş spaniol, capitala provinciei cu acelaşi nume.
* *Salamanca:* oraş spaniol, capitala provinciei cu acelaşi nume.
s *Grande d'Espana:* titlu nobiliar ce crea privilegii de etichetă țață de rege. Oedinul cuprindea trei clase: nobilii clasei I vorbeau cu regele şi ascultau răspunsurile, fără a se descoperi; cei din clasa a II-a vorbeau cu capetele acoperite, dar se descopereau cînd le răspundea regele; cei din clasa a Hl-a nu se acopereau **decît** cu învoirea suveranului. Toți erau numiți „veri" ai regelui.

Prezisu-i-a lui Francisc imperiul. Şi niă tem! As fi ajuns mai sigur stăpîu pe-mperrăţie, Dacă-ajutam cu arma această profeţie. Proorocirea celui mai meşter vrăjitor Mai lesne se-mpUneşte şi mai hotărîtor, Cînd o oştire bravă, pedestră şi călare, Cu suliţe, cu tunuri, cu surle şi fanfare, O-mpinge, o îndreaptă pe drumul care-1 vrea... Aşa cum face-o moaşă cînd naşterea e grea. O fi mai bun Agrippa ? Sau e Tritheme? Nici unul. E-acel je rnînuieşle armatele şi tunul: E-acel care-ţi vorbeşte cu suliţa an piept; Şi care, fără teamă, pe drept ori pe nedrept, — Chiar cînd norocu-i vitreg *şi* calea i-o aţine — Sileşte profeţia spre el să se încline. Sărmani nebuni! ce-aspiră, cu ochi trufaşi, mereu, La-mpăraţia lumii şi-şi spun: „E dreptul meu" l Au tunuri, au ghiulele, au arme ucigaşe, Cu care pot să sfarme, să spulbere oraşe, Au cai, soldaţi, corăbii; crezi că vor face scrum Popoarele pe care le-ar întîlni în drum l Aş l Cînd sînt la răscrucea norocului — răscruce, Ce mai uşor la rîpâ decît la tron te duce — rac cîţiva paşi nesiguri, cătînd, dar în zadar, *>[a] vadă-un semn în cartea destinului fugar, 91 orbi, şi şovăielnici, sfîrşesc prin a se duce ^[a] ghicitor, să-ntrei>e pe care căi -s»apuce l *(Către don Ricardo.)*

DON CARLOS

A! Dona Sol aceasta mă scoate rău din fire I
Dacă m-aJeg, dă fuga şi ad-o la palat. N-a vrut
un reţre... poate o vrea un împărat!

DON RICARDO Sînteţi

prea bun, Alteţă, cu dona Sol.

DON CARLOS

Tăcere l

N-am dat la nimeni voie să aibă vreo părere.
Cînd crezi c-o să se afle precis ce-au hotărît?

DON RICARDO

Cam peste-o oră, Sire.

DON CARLOS

Trei voturi! Trei! Atît!

Să nimicesc eu haita aceasta de jivine... Şi
voi .edea la urmă imperiul cui revine.
(Numără pe degete şi bate din picior.) îmi
mai lipsesc trei voturi! O! E îngrozitor!
Corneliu-Agrippa[1], care e-un straşnic Efhicitor,
Pretinde că văzut-a cum treisprezece stele Se
îndreptau năvalnic spre steaua vieţii naeJe. E deci
semn bun. Dar totuşi, abatele Tritheme[8]

1 *Corneliu Agrippa* (de Nettesheim): savant alhimist şi HIozol. istoriograful lui Carol Quintul; (1486—1533).

2 *Trithdme:* pe adevăratul sau nume Heidenberg, istoric şl teolog german, foarte cult; gustul său pentru fantastic I-a făcut să comită erori şi să se dedea la practici fabuloase.

Şi, fără îndoială, te indignează rău
Tumultul ce-1 stîrnirăm azi la mormîntul tău.
Aicea zace Carol cel Mare l Groapă sumbră
Cum poţi cuprinde-această nemărginită umbră ?
Tu, creatorul lumii, uriaş neîntrecut,
Mă-ntreb, în groapa asta cum oare-ai încăput?
Stă astăzi fiecare cu nsintea-nmărmurită,
Cînd vede Europa de tine făurită!
Un edificiu falnic, de care azi dispun
Doi şefi aleşi, la care toţi regii se supun.
Orişice state, fie fiefuri militare,
Ducate sau regate, sînt azi ereditare.
Poporu-alege numai pe papă şi-mpărat;
Destinul omenirii ei 1-au echilibrat;
Ei figurează-n cartea magnificei istorii.
Toţi ceilalţi, cardinalii, senatul, electorii
numai de paradă; tot Dumnezeu e-acel Ce toate-
orînduieşte şi face ce vrea ell d o idee nouă se
naşte cîteodată, creşte, ea aleargă,-şi croieşte
drum îndată, evine om, în inimi îşi face-ncet
culcuş — î?i chiar de-ncearcă regii să-i pună un
căluş — Daeâ deea-n dietă sau în conclav
răzbate a trece peste regii cu frunţile-nclinate [1]
glorios ţîşneşte, sau cu o mitră-n cap, au cu un
glob în mînă l Un glob şi un potcap! împărat şi-
un papă! Stăpîni supremi! Misterul in îi
înconjoară. Sînt sacrosancţi! Şi cerul — care
numai dînsii au dreptul la răsfăţ —

Hai, pleacă l O să vmă conspiratorii. A f
Dă-mi cheia de la criptă.

DON
RICARDO
(dîndu-i cheia)

Vă rog a nu-J uita
Pe contele de Limburg. El mi-a încredințat-o. Cu
gînd de-a fi pe placul Măriei voastre. lat-o!

DON CARLOS
ffăcindu-i semn să plece)

Fă ce ți-am spus.

DON RICARDO
(înctinîndu-se)

Fiți sigur. Am şi plecat.

DON CARLOS

Drum bun '

Deci eu aştept, Ricardo, trei **lovituri** de **tun!**

(Don Hicardo se înclină şi iese. Don Carlos, singur, '-Imlne pe ginduri; încrucişează brațele, capul U cade pe piept; apoi isi revine si se întoarce spre mormint.l

SCENA A rl-A

DON CARLOS

(singur l

Carolus Magnus, iartă-mâ l-Aceste bolți severe
Ar trebui s-asculte cuvinte austere

Ce soartă! Gemu-acesta aici se odihneşte! Atît de mic e omul... încît aici sfîrşeşte?! Să fii pe lumea asta prinț, rege, împărat, Să ai în mină spada şi legea, necurmat, Să stai pe piedestalul Germaniei călare, Să fii la fel ca Cezar, să fii Carol cel TWare, Mai mare ca Attila, ca Anibal, să fii Mai mare ca pămîntul... şi uite ce devii I Clădit-ai un imperiu pe ^veacuri să rănrrriă Şi iată ce se-a'lege din împărat: ța r mă! Ridică! şi clădeşte l cu rîvnă, nesătul, Nu-ți spune niciodată: „Ajunge! E destul!" Şi dintr-un edificiu gigantic ca proporții Ce-a mai rămas? O piatră peste tăcerea morții! Iar dintr-un nume falnic, vestit In vitejii, Abia citeva pagini în cărți pentru copii! Oricît de sus te-nahă ambiția, elanul yi providența-n viață... aicea e limanul! Imperiul l Ah! Imperiul! Un glas în sinea mea îmi spune c-am să-1 capăt. A! dacă l-as avea...! O! Doamne! Doamne! Mari-smt miracolele talei S-ajungi sus! sus! 'în vîrful giganticei spira'le, "este-un noian de state să fii stăpîn suprem, ^5 facă front toți regii, să-i vezi cum toți se tem; ştergi cu-a lor hlamidă augustele sandale;

ai, sub regi, rftîtea domenii feudale,
Margravi, şi dogi, şi principi, fălosi si
Să 'Tarilaroni,' •?' cardinali, şi preoți, episcopi şi baroni,
si ostăşime; şi-n urma lor rxodul...!

Le pregăteşte veşnic un grandios- ospăț
De regi si de'popoare; iar *Dumnezeu* PreasfîntuJ
El însuşi le serveşte la masărntreg pâmîntul!
Şi amîndoij *acolo,* sucesc şj învîrtesc
Şi pun la cale lumea, cum cred şi socotesc,
Iar regii stau la uşă, cu g.urile căscate,
Adulmecă mirosul, aleseJor bucate,
Şi cocoțați la geamuri, ascultă,, temători,
La ce urzesc în taină măreții domnitori...
Iar restul omenirii, umilă se-ncovoaie.
Ei fac şi strică totul! Ei s-pînzură si taie l
Unu-i puterea l Celalt e adevăruJ sfînt l
Ei sînt pe lumea asta ce sîiit—pentru că slntl
Atunci cînd se întîmplăi din sanctuar să iasă —
Unu-mbrăcat în purpura^ —celălalt în rasă —
Tot globul le contemplă, pe-flceste maiestăți,
Pe împărat şi papă, pe-aceste jumătăți,
Pe Dumnezeu! Imperiul? Irnperju-Mpărălia!
La gîndul de-a o pierde, m-apuoă nebunia !
Ce mare-a fost acela ce doarme.-aci-n mormînt!
Dai papa şi-mpăratul sînt totul pe pămînt l
Un Cezar şi un Petru unit-au laolaltă
Pe cele două Rome, pe una cu cealaltă
Şi prin împerecherea aceasta ea-ii povesti,
Dînd formă şi dînd suflet ființei omeneşti,
Impreunînd popoare, tăind regate-n două,
Cu mîna lor clădit-au *o* Europă nouă,
Topind în noi tipare acel imens morman
De bronz, rămas din vremea imperiului roman.

Vai de acel ce urcă cu pasul şovăielnici
De cine-o să mă sprijin? De nu aş ameţi,
Atunci cînd sub picioare pămîntu-1 voi simţi
Cum mişcă, cum zvîcneşte, cum freamătă! Ei, drace t
Cînd o să ţin eu globul în mînă, ce voi face?
îl voi putea eu duce? A! dacă-aş fi-mpărat!
Nu vreau să mai fiu rege! Nu vreau! M-am săturaţi
Un om de rînd, fireşte, nu poate-avea mijlocul
De-a se-nălţa pe sine o dată cu norocul.
Pe cine să iau sfetnic şi-ndrumător al meu?

(Căzind in genunchi in faţa morminlului.)

Pe tine, Carol Magnul! Pentru că Dumnezeu
Ne pune faţă-n faţă, aci-n singurătate,
Pe tine, Maiestate, cu mine, Maiestate,
Din fundul groapei tale revarsă-asupra mea
Ceva din măreţia şi din splendoarea tal
ca de orice lucruri să-mi dau mai bine
seamă, ne-mi că-i lumea mică... căci s-o
ating mi-e teamă, Şi că-n acest turn
Babei, cu toţi, de la păstor La Cezar,
fiecare, în sine-ncrezător, Pe sine se
admiră; pe ceilalţi, fără milă, De sus el
îi priveşte şi le surîdc-n silă. Mă-nvaţă
care-i taina să-nvingi şi să domneşti v'
spune-mi ea nu-i bine să cruţi... ci să loveşli! Daeă
c drept că umbra ce-n groapă lîncezeşte, La
freamătul mulţimii din moarte se trezeşte, Că racla
se deschide şi marele ei duh in noaptea neagră
zvîrle un fulger în văzduh, Haspunde-mi: După slava
ce-n urma ta domneşte,

In umbră şi în fundul prăpastiei... norodul!
Poporull Toată gloata! O mare !-Un furnicar!
Un vuiet surd, un piînset si cîte-un rîc amar...
Un geamăt smuls din fundu] pămîntului afară...
Şi-ecoul lor să-ţi pară că-i sunet de fanfară!
Poporul! TurJe,-oraşe şi sate: un viespar! Şi
clopote ce sună alarma în zadar! *(Dus pe ginduri.)*
Poporul! Talpa lumii! pe care stă proptită Această piramidă din suferinţi clădită ! Talazuri vii de oameni, ce prinse-n vijelii, O clatină, o zdruncinăadînc din temelii, Urnesc din loc palate, castele şi donjonuri Şi ca pe-un fir de paie răstoarnă-n cale tronuri... [N] Incît şi regii astăzi, învinşi şi istoviţi. Spre cer ridică ochii. Nu-n sus! In jos priviţi! Popoarele! Oceanul mereu în (rămîntare... De zvîrli o pietricică, îl tulburi şi mai tare! Talaz ce surpă tronuri şi leagână-un mormîntl Oglindă-n care regii se văd huliţi cum sînt! O! Dacă-n fundul apei privim în adîncime Vedea-vom scufundate imperii o mulţir;»e — Ca nişte mari corăbii — imperii ce-au stîrnit Dihonii... şi pe care talazul le-a-nghiţit l Să cîrmuieşti imperiul! Să urci... să d6mini creastu • Să nu fii decît totuşi ui; om pe lumea-aceasta! Şi-alăturea de tine prăpastia ! Mă tem Să nu-mi vină-ameţeală-n acel moment supremi... în vîrful piramidei e loc strîmt, neprielnic..*

SCENA A III-A

Conjurații se întîlnesc, îşi dau mtna şi **iți vocbesc**
în şoapte.

PRIMUL CONJURAT
(purtind o torță aprinsă tn mină)

Ad augusta l

AL DOILEA CONJURAT *

Per angusta[1]!

PRIMUL CONJURAT

Ajuns-am, dragi **amicii**

AL TREILEA CONJURAT Sînt

morții martori l

PRIMUL CONJURAT

Domnul cu noi!
(Zgomot de paşi tn umbră.)

AL DOILEA CONJURAT

Cine-i? Vorbeşte!

VOCI DIN CULISE

Ad augusta!

[1] Ad augusta l Per angusta: iiiciua latin, parolă a **conjuraților,** insemnînd: *la* [rezultatei *mărețe, r>e* Tcăl] *înguste.*

Ce-aş mai putea, eu face? Vreau să te-aud. Vorbeşte.
Chiar dacă-ar fi ca poarta de bronz din făt» mea
Să se sfărîme-n ţăndări şi m-ar strivi sub> ea!
Sa« lasă-mă să intru în cripta-ţi funerară
Şi să m-aplec cucernic pa masca-ţi mortuară.
Ridică-te din raclă, în ochi să ne privim,
Te reazămă de piatră... şi-o> clipă să vorbim..
Chiar de mi-ai spune lucruri si adevăruri crunte,
Ce fac să te cutremuri şi oehiul să se-ncrunte,
Vorbeşte, fără teamă că am să mă~nspă>imînt...
Eu vin să iau lumina la tine la rqormînt!
Iar dacă taci, dă-mi voie să-ţi iau, în mînă ţeasta*,
S-o măsur, şi s-o pipăi... Cum toată lumea-aceasta
Putu în ea să-neapă ? Nu poate exista
Nimic mai ma*e-n; lume dec îi cenuşa ta!
Şi dacă umbra-i mută, cenuşa să-mi vorbească!
Să intru.

f Se apropie cu cheia de broască, apoi dă îndărăt.)

Dacă spectrul ar fi aă &e trezească? Ce-ar fi să-1 văd cum umblă prin criptă liniştit! Ce-ar fi să ies de-acalo cu. părul înâlbit? Tot o să intru.! *(Se aude un zgomot de -paşi.)* Zgomot de paşi! Cine-ndrăzneşte Să tulbure colosul ce-aicea odihneşte?

(Zgomotul se aude de mai aproape.) Uitam. Sînt asasinii ce se-ntrunesc aici. *(Deschide uşa mormântului, intră şi o închide în urma lui. Ma< mulţi bărbaţi intră în scenă, înfăşuraţi în mantii şi cu pălăriile pe ochi.)*

PRIMUL CONJURAT O groapă
o să-i dăm!

DUCELE D B GOTHA *(zvlrlind*
făclia ?' *strivind**) *In picioare)*

Ca pe această torță îl vom strivi.

TOȚI

Jurăm!

La moarte!

PRIMUL CONJURAT

Da!

DUCELE DE GOTHA Să

moară !

TOȚI .

E singura parolă l

DON JUAN DE HARO

German e după tată.

DUCELE DE LUTZELBURG

Dar mama-i spaniolă.

" DUCELE DE GOTHA

Nu-i spaniol şi nu-i nici german. Eu îl reneg.
La moarte !

AL DOILEA CONJURAT

Per augusta l (Intră în scenă alți conjurați. Zgomot de pași.)

PRIMUL CONJURAT
(către al treilea)

Au mai sosit... privește!
Și alți prieteni.

AL TREILEA CONJURAT Cine-i
acolo? Cine-i? Stați!

VOCI DIN CULISE

Ad augusta l

AL TREILEA CONJURAT

Per anguslal (Intră alți conjurați. Dau mina cu ceilalți.)

PRIMUL CONJURAT

Acum sînt adunați
Toii. Gotha dă raportul. Aprindeți-vă torța!
(Toți conjurații se afazii în semicerc pe morminte. Primul con/urat trece prin /ala celorlalți, cu torța în mină, cu care aprinde, pe rînd, făcliile tuturora. Apoi se așază pe un morrnînt mai înalt, în mijlocul semicercului.)

DUCELE DE GOTHA
(ridicîndu-sej

Don Carlos după mamă-i străin... și vrea cu forța
Să capete imperiul.

PRIMUL CONJURAT

Şi lovituri ?

TOȚI

Totuna l

PRIMUL CONJURAT Şi

cine-i hotărît

S-o dea ?

Noi toți! TOȚ
I

PRIMUL CONJURAT

Să piară! E uJtima-ncercare! Atunci... la sorţi să 'tragem.

(Conjuraţii îşi scriu numele pe tabletele lor, rup foaia şi o aruncă in urna unui mormint. Apoi, primul conturat spune:)

Să ne-nchiriăm !

(Conjuraţii îngenunchează. După un moment de tăcere, primul conjurat se ridică.)

Gel care

Va fi ales să aibă crediqţă ,în >'Christos l Ca un roman să-mplînte cuţitul pînîla os! Ca un ebreu să moară ! Cu zîmbetul pe gură Să-nfrunte flăcări, roată şi scaun de tortură... Să moară ca martirii!

(Scoate o foaie din urnă. J

TOŢI La sorţi cine-a ieşit ?

La tron?

UN CONJURAT Dacă totuşi pe dînsul îl aleg

PR'MUL CONJURAT

Aşi Niciodată l

DON G1L TBLLEZ GIRON

Să fie şi Satana,
Dacă-i tăiem noi capul, îi cade şi coroana l

PRIMUL CONJURAT

Dacă se-alege însă — ascultă ce spun eu — I^i-l
mai atinge nimeni, decît doar Dumnezeu l

DUCELE DE GOTHA

Deci, pînă nu-1 alege, vrem să se isprăvească
Cu el!

PRIMUL CONJURAT

Jurăm ! Să moară l

TOȚI

Jurăm!

PRIMUL CONJURAT

Ca să-1
lovească . De cîte brațe este nevoie ?

TOȚI Un braț!
Atît!

DON RUY

în schimb, de-i braţul şubred, mi-e inima-ndîrjitâ. E ruginită teaca, dar spada-i ascuţită. *(Lui Hernani.l*

Vieaţa ta, ştii bine,, e-n mina mea l

HBRiNANl

Şi-a lui

E-n mîna rnea l

DON RUY GOMEZ *(scoţînd cornul de la brîu)*

Atuncea... ia-ţi cornul!

HERNAN
1
(tulburat)

Vrei să spui
Că-mi dărui viaţa? Viaţa ce importanţă are? Nul Dumnezeu din ceruri şi eu vrem răzbunare l Pe tata... şi pe alţii vreau să-: răzbuni Pe ea Mi-o dai?

DON RUY GOMEZ

Nici gînd! Ia-ţi cornul!

r

HERNAN1

DON RUY GOMEZ Nu-! iau!

Vei regreta

35P

PRIMUL CONJURAT
(cu coce tare)

Hernani!

IIERNANI
(apărînd din mulțime)

Eu? 01 Doamnei în fine,-am reuşit!
Te lin acum în mînă, o! sfîntă răzbunare!

DON BUY GOMEZ
(itrăbiitlnd mulțimea şi lutndu-l pe Hernani deo-parte)

Cedează-mi mie locul.

HERNANI

Seniore, rău îmi paro
Dar nu vreau să înlătur al sorților soroc. E
pentru prima oară că am şi eu noroc l

DON RUY GOMEZ

Tu eşti sărac, Hernani. îți dau moşii, palate...
îți dăruiesc şi robii din trei sute de sate, Dacă
mă laşi pe mine.

HERNANI

Nu pot.

DUCELE DE GOTHA

Tu eşti bătrîn.
Pe brațul tău, seniore, e greu să fii stăpîn.

DON RUY. GOMEZ *(îşi întoarce spada, o apucă de viri şi o rid! f ii dea-*
«7/pr/j *ffipuluij* Pe crucea aceasta l Asadară...?

TOȚI *(ridicînd spadele)*

Să moară fără cruce şi neîmpărtăşit!

(Se aude o lovitură de tun. To(i se opresc. Un moment de tăcere adlncă. Uşa de la mormînt se crapă uşor. Don Carlos apare în pragul ei şi palid ascultă cu înfrigurare. Se aude a doua lovitură de tun. Apoi a treia. Don Carlos impinge uşa In lături, fără a face un pus si rămîne nemifcal in prag.)

SCENA A IV-A

Conjurații, don Carlos, apoi Ricardo, seniori, soldați, regele Boemiei, Ducele Bavariei, apoi dona Sol.

DON CARLOS

V-ascultă împăratul I He ee ați amuțit?

(Toate torțele se sting deodată. Tăcere adlncă. Don Carlos face un pa& înainte, întunericul e ații de mare incit nu se mai văd nici siluetele conjuraților, care au rămas nemişcați si muți.)

S-a potolit viesparul! Ce beznă! Ce tăcere!
Crezut-ați că o crimă ca visul nopții piere? Şi
c-ale voastre umbre, ce-ab:«a se văd, nu sîr.t

HBRNANI!

Nu las din mină™ prada !

DON RUY GOMEZ

Mi-ai smuls o bucurie.
Fii blestemat cle-a pururi l
(îşi aga(ă cornul la brîu.)

PRIMUL CONJURAT
(lui U emani)

Suprema datorie
E deci, ca înainte d& a fi fost aleSj
Don Carlos să dispară l

HERNAN1

N-ai grijă. -Am înțeles.
Nu-i om să ştie-n groapă mai bine să-J împingă.

PRIMUL CONJURAT

Dacă va fi trădare, blestemul să-l atingă
Pe trădător! Noi ceilalți, de față-aci, jurăm,
Dacă-o pieri Hernani, să ne sacrificăm
Cu toți, pe rînd. Don Carlos va trebui să moară!

TOȚI
(trăgind spadele)

Jurăm l

DUCELE DE GOT H A
(către primul conjurat)

Pe ce?

Şi-i dezarmaţi, Alcala şi tu, de Almunahl

(Aceştia, împreună cu soldaţii, împresoară pe conjuraţi fi-i dezarmează.)

DON RICARDO *(sosind în grabă fi lnclinindu-se plnă l» pimlnt)*

Măria ta!

DON CARLOS

Ricardo, te fac şi şambelan.

DON RICARDO

Doi electori din dietă vor să hiritisească
Pe Maiestatea voastră.

DON CARLOS

Le spune să poftească.

fin şoaptă lui don Ricardo.)

Dar dona Sol?

(Don Ricardo salută şi iese. Intră, cu torţe si fanfare, regele Boemiei si ducele Bavariei. în *costume brodate in aur şi cu coroana pe cap. Ei sînt urmaţi de un cortegiu de nobili germani, purtînd steagul imperiului, vulturul cu două capete, cu stema Spaniei la mijloc. Soldaţii se dau la o parte şi fac front in faţa electorilor, care se îndreaptă spre împărat ?i pe care îl salută cu adine respect. Don Carlos le răspunde, scoţîndu-si pălăria.)*

DUCELE BAVARIEI Tu, Carol, mărite
împărat l Slăvită Maiestate l şi rege consacrat
I

Decît statui de piatră, înfipte pe mormînt?!. , ,
Vorbeați jnai „adineauri, ,cam .tare^ d,i.n, păcate... Şi-acuma stați cu toții cu frunțile plecate! _Aici e Carol QvintuI! Văd c-ați rămas trăzniți! Loviți, de vă dă mîna ! Dar n-o să îndrăzniți! Făcliile ce bolta-n lumini făceau să-noate,

A fost destul să suflu ca să le sting pe toate.
Dar, domnilor, chiar dacă pe-a' voastre vi le-am stins,
In schimb — întoarceți capul — eu altele-am aprins!

(Loveşte cu. cheia in poarta de bronz a mormlntului. La acest semn, năvălesc in scenă, din toate colțurile cavoului, soldați cu torțe aprinse si baltage,, f n fruntea lor, ducele de Alcata si marchizul de Almunan.)

Hai, şoimii mei! Dați fuga! I-am prins în vizuină
Pe toți!

(Către con\u.ra(i.)

Şi cripta iarăşi pluteşte în lumină!

(Către soldați.> Veniți!

Priviți complotul acesta odioşi

HERN ANI

(privind aolda(ii)

Ha! Ha! Cînd era singur, părea chiar grandios!
Incît crezui că-i Caro! cel Mare. Ce-amăgire! E numai Carol QvintuI!

DON CARLOS

(către, ducele de A leala ai marchizul de Almunan J

Lua ț i-1 în primire

MULȚIMEA

Trăiască!

DON CARLOS
(aparte)

Dacă-am păşit cu dreptul îi

sînt dator lui Fridrich de Saxa înțeleptul.

(Intră dona Sol, întovărăşită de don Ricardo.)

DOftA SOL Armata l

împăratul! O l E de necrezut!

HERNAN1

Cum? Dona Sol aicea?!

DON RUY GOMEZ *(care e alăuri de Hernani, aparte)*

Ea nici nu m-a văzut.

*(Dona Sol se repede la Hernani; privirea lui aspră ji plină **de** neîncredere o* /ace so *se oprească în drum.)*

HERNANI

.Seniora l

DONA SOL
(scotînd pumnalul, de la brîu) Vezi

pumnalul? îl port şi-acum la mine.

HERNANI
(întinzîndu-i brațele)

iubita mea!'

Măria ta de astăzi încolo stăpîneşte
Imperiul sl'înt, la care orice monarh rîvneşte.
Pe Frederic de Saxa întîi noi 1-am ales;
Dar renunţă în urmă la tron: a înţeles
Că eşti mai demn ca dînsul. Dieta-aşteaptă, Sire
Să vii să iei coroana şi globul în primire.
Iar sceptrul şi "hlamida .apoi le vei primi
De la Preasfîntul papă.

DON CARLOS

Prea bine. Voi veni
Să mulţumesc eu însumi îndată adunării. Vă mulţumesc şi vouă.

REGELE BOEMIEI

Cred că n-ai dat uitării
Că neamurile noastre se leagă din străbuni... Şi tatăl tău cu tata erau prieteni buni. Ajuns-ai, deşi tînăr, stăpîn pe-mpărăţie. Un sfat de om mai vîrstnic o să-ţi slujească ţie. Primeşte să-ţi fiu frate. Te ştiu de mic copil...

DON CARLOS
(intrtrupîndu-l)

Intimitatea asta e-un lucru inutil.
(Le dă, pe rind, mina să le-o sărute. Apoi le face semn să plece.)

Puteţi plecai
(Cei doi «lectori se înclină ji *ies, împreună cu însoţitorii lor.)*

I-a mers din plin! Stăpîn e pe tron, pe viața noastră,
Pe toți

(Către împărat.)

Hlamida-albastră, cum văd, nu-ți mai plăcea.
Cea roşie-ți convine mai mult... N-apar pe ea Şi
petele de sînge.

DON CARLOS *(lui don /?«!/ Gomez)* Don Ruy, e-o felonie!
Ți-ai pus în joc chiar dreptul străbun la baronie!
Trădezi coroana, vere, tu, credincios curtean?

DON RUY GOMEZ Din regi
ca don Rodrigo[1] ies conți ca Iulian[2]1

DON CARLOS *(către ducele de Alcala)*

Veți aresta pe nobili! Pe ceilalți... liberați-i! *(Don liuy Gome:, contele de Lutzelburg, ducele de. Golita, don Juan de Haro, don Guzman de Lara, don Tellez Giron, llaronul de Hohenourg se desprind de reslul conjuraților, printre care se găseşte .ji Hernani. Ducele de Alcala ii împresoară cu soldați.)*

DON'A SOL
(aparte)

A! E salvat Hcrnani!

[1] *Hodriqo* (*au Hoderic): ultimul rege vizigot care a domnit In Spania (de la 710 la 711) ucis în hipta de la Seg.oyuela, în urma căreia, arabii fiind victorioşi, începe dominația califilor în Spania.
[2] *Iulian:* guvernatorul Andaluziei sub regele Rodrigo. Spre a se răzbuna pe rege, înlesni intrarea maurilor în Spania; (711).

, DON CARLOS

Tăcere l

(Către, conjurați.) Seniori, vi se cuvine Ca împăratu-o lecție-amară să vă dea Tu, Lara, şi tu, Gotha... şi voi din lata mea, Cu ce anume scopuri v-ați strîns aicea?

HERNANI *(tnaintînd cu clțiva paşi)*

Sire,

E-un lucru foarte simplu şi nu cred să te mire.
Săpam în zid sentința lui Baltazar[1]. *(Către curteni* $! *soldați.')*

Dădeam

Cezarului ce este-al Cezarului!

DON CARLOS *(către don liuy Gomez)*

Infam!

Şi tu mă vinzi?

DON RUY GOMEZ Eu ? Care din noi, Măria voastră ?

HERNANI
("mtornniiu-se către roniurați)

<- *Baltazar:* regeie Babitonului. Bâtîndu-şi joc de cele sfinte, Dumnezeu făcu să apară în litere de foc pe păretele sălii unde benchetula, sentința „Mane. Tekel, Fares" prin care i se prezicea că va fi ÎD Tins şl că regatul său va fi împărțit.

De Silva ! Haro ! Lara ! Nu cer mărinimie! Şi
eu am sînge nobil. Făceţi-mi loc şi miel

(Către curteni şi soldafi.)

Călăi! Valeţi! Mă cheamă Juan de-Aragonl D«ci, hail
De-i prea mic eşafodul, măriţi-1!

(Trece in grupul seniorilor prizonieri.)

DONA SOL

Doamnei **Văii**

DON CARLOS

Povestea asta veche mi-a dispărut din minte.

HERNANI

Acel ce sîngerează de ea şi-aduce-aminte.
Cel ce jigneşte uită adesea c-a jignit, Dar
rana nu se vindecă-n sufletul răniţi

DON CARLOS

Deci eu sînt fiu-acelor părinţi fără sfială
Ce i-au ucis pe-ai voştri. E pentru mine-o fală l

DOSA SOL *(aruncindu-se ia picioarele împăratului)*

O! Şirei Te îndură! Sau dacă nu, şi eu Voiesc să
mor cu dîniul. El e iubitul meu l E soţul meu!
Prin d insul respir! Sînt ea nebună! O! fie-ţi milă,
Sire! Omoară-ne-mpreunăl

24 36
9

HERNANI

(ieşind din grupul conjuraţilor)

Eu trec cu condamnaţii!

(Către don Carlos.)

E vorba de secure aici l Un oropsit Ca mine n-are dreptul să fie pedepsit. Un biet păstor nu-i nobil. Cum văd eu, se cuvine, Ca să ai drept la moarte, s-ai sînge-albastru-n vine. Deci află: Domnul care te-a uns ca împărat, Printre aleşii soartei la fel m-a numărat. Sînt duce de Segorba[1] şi duce de Cardona[2], Sînt conte de-Albatera... şi a mai vrut Madona Să fiu marchiz, şi mare maestru, şi baron... Şi altele ce-mi scapă. Sînt Juan de Aragon! Sînt fiu-unui părinte ucis de al tău tată. E-o crimă ce nu poate fi între noi uitată. Tu ai securea-n mînă, eu numai un pumnal. Sînt duce, dar exilul făcu un criminal! Cum spada mea n-ajunse să-si spună măiestria... *(îşi pune pălăria. Către ceilalţi conjuraţi.}* Seniori, sîntem toţi nobili. Să punem, pălăria. *(Toţi spaniolii se acoperă. Către don Carlos.)* Căci capetele noastre au dreptul de-a cădea Acoperite-atuncea cînd ni le va tăia l *(Către prizonieri.)*

1 *Segorba* (sau Segovia): oraş spaniol, capitala provinciei cu acelaşi nume din vechea Castilie.

2 *Cardona* (astăzi Cordova): oraş spaaiol, capitala provinciei cu acelaşi nume.

DON CARLOS
(către don Ruy Gomez)

Ştiu, vere, te roade gelozia.
Dar Aragon cu Silva se pot împerechea.

DON RUY GOMEZ
. , *(mohorît)*

Nu e de rang cu mine.

HERNANI

(eu dona Sol în braţe, privind-o cu pasiune) S-
a dus inînia meal

DON RUY GOMEZ
(privindu-i pe amindoi)

Eu clocotesc în mine! 01 inimă bâtrînă!
înâbuşâ-ţi iubirea în suflet l Pune-ţi frînâ Şi
mistuie-ţi durerea l Dcgeaba-ţi faci necaz...
Căci dacă văd cum suferi, cu toţi vor face hâzi

Iubitul meu! DONA SOL

(in brațele lui H emani) .

HERNAN1 De dragoste inima mi-e plină 1

DONA SOL

Sînt fericita!

Uite,-n genunchi mă tîrîi... E-al meu... şi îl ador
Cum tu adori imperiul! Nu fi necruțători
(Don Carlos o priveşte nemişcat.) Ce
gînduri te frămîntă... de ți-a pierit şi vorf>a?

DON CARLOS

Ridică-tc, frumoasă ducesă de Segorba,
Contesă de-Albatera...
(Lui Hernani.)
Ce titluri mai ai tu ?

IIERNAN1

Cum,"regele vorbeşte în felu-accsta?

DON CARLOS '

Nul
Vorbeşte împăratul!

DONA SOL
(ridicindu-se)

Cum?

DON CARLOS *(lui Hernani, arălîndu-i pe dona Sol)*

Duce, ia-ți soția l

HERNANI *f eu doîîa Sol în brațe şi cu ochii ta cer)*

Trăiesc ur vis l

Ai brațele femeii ce-ți este-atît de draga!
Fii fericit l De astăzi sînt numai împărat.

*(**Către** conjurați.)*

Nu mai ştiu cum vă cheamă, seniori. Dar v-am iertat! Şi patima şi ura au dispărut din mine. Vreau să dau pildă lumii că pot să iac şi bine. Nu în zadar lui Carol cel Mare i-a urmat La tron azi Carol Qvintul; ş-i-un vot n-a preschimbat Fără folos, în ochii-Europei întristate, Pe regele catolic în sacră Maiestate!

(Conjurații fad in senunchi.)

CONJURAȚII

Trăiască împăratul!

DON RUY GOMEZ

Unicul condamnfat

Sînt eu.

DON CARLOS

Tu şi cu mine.

DON RUY GOMEZ

(aparte ', Dar eu nu te-am iertat!

HERNANI O! Doamne! ce înseamnă această răsturnare ?

TOȚI *'soldați, conjurați, seniori)*

Trăiască Carlos!

DON CARLOS *(aparte,*
cu mina tn dreptul inimii)

Suflete-ndură şi suspină f
E timp ca numai mintea să ia de-acBm avînt. Amorurile tale de azi încolo sînt Germania! şi Flandra! şi Spania vitează l Eu, inima mi-am smuls-o; în locul ei tronează Azi stema ţării mele. Ea îmi va fi înde nan. l

HERN ANI

Eşti **vrednic** de-a fi Cezar!

DON
CARLOS *(lui*
Hernani)

Iar tu, don Juan, eşti demn
De mîndra-ţi obîrşie.
(Arătînd-o pe rtttna Sol.)
Şi demn de-acest tezaur l
îngenunchează, duee!
(Hernani îngenunchează. Don Carlos îşi scoate colanul „Lina de nur"[1], *şi i-l atîrnă de s,ît.)*
Ui daru „Lîna de aur" l
(Don Carlos trage spada şi U hveşte de trei ori pe umăr.)
Fii credincios coroanei. Serveşte-o cu elan.
(îi face semn să se naice şi U îmbrăţişează.) Tu ai în lumea asta cel mai frumos co-laiţ, La care eu rîvnit-am cu sete-o viaţă-ntreagă:

l *Lîna de aur:* decoraţie înfiinţată de Fllip cel Bun în 1429, adaptată ulterior de casa de Habsburg si de casa de Eourbon. 31 astfel şi de Spania.

Zeci de popoare care pe regi s^au năpustit...
înnebunit la tine yenii şi ți-am şoptit: „Cum crezi tu e-ar fi bine să-neep a mea domnie?" Şi mi-ai răspuns atîta: „Cu milă şi-omenie!"

DON CARLOS *(întorcindu-se spre mormînt)*
Fie slăvit Carol cel Mare l Lâsaţi-mă o clipă cu el.

(Toţi ies.)

SCENA A V-A

DON CARLOS
(singur)

Eşti mulţumit
De mine, împărate ? Crezi tu c-am izbutit Să mă despoi de toată mizeria regală ? Că pot să leg de casca de fier mitra papală ? La bunurile lumii am dreptul să rîvnesc ? Pot eu cu paşii siguri acuma să păşesc Pe calea pustiită de hoardele vandale, Pe care au călcat-o augustele-ţi sandale? Aprins-am bine facla de la făclia ta ? Am înţeles-eu vocea ce din sicriu dicta? Eram pierdut! Eu singur în faţa lumii, care Ameninţă şi urlă! Luptînd cu fiecare: C-un papă veşnic lacom, cu un danez duşman, Cu Luther şi cu Francisc întîi, cu Soliman[1], Cu-atîţi vrăjmaşi făţarnici ce-aşteaptă să te vîndă; Cu-o mie de pumnale ce stau mereu la pîndă;

i *Soliman* (al II-lea): sultan al turcilor, aliatul lui Francisc I împotriva lui Carol Quintul.

DON MATIAS

I *(privind spre balcon)*

n Saragossa. nimeni n-a, mai rămas î a. caia».

DON GARCJ

Fac foarte bine. Cine văzut-a, dragi amici liri
mai frumoşi şi nuntă- mai veselă pe-aici?

Bun împărat!

DON SANCHO

Ţii minte de seara-ntunecată
Cînd am plecat cu dînsul ca să ră-pim o fată?
Cine-ar fi spus ca gluma se va sfîrşi astfel?

DON R1CARDO
(întrerupindu-l)

Eram cu voi-.

(Către ceilalţi.)

Povestea o ştiţi, de nu mâ-nşel. Trei
amorezi şi-anume-un bandit, un duce,-un rege Iau
cu asalt o fată, o floare! Şi-o culege La urmă,
cine credeţi? Banditul, domnilor!

DON FRANCISCO

De cînd e lumea lume, la cărţi şi în amor,
Cîştigă cine tură. Norocul, pasămite, 11
are-acel ce joacă cu zaruri măsluite.

ACTUL AL V-LEA

NUNTA

Saragossa

O terasă în palatul lui Juan de Aragon. înfund, rampa unei scări ce coboară 'n grădină, în dreapta şi în stingă, două uşi care dau pe o terasă închisă cu o balustradă, deasupra căreia sînt două arcade în stil maur, şi dincolo de care se văd grădinile palatului, havuzurile, boschetele luminate şi, în fund, coama în stil gotic şi arab a palatului, de asemenea luminată, li noapte. Se aud fanfare în depărtare. Măşti şi dominouri, izolate sau în grupuri, străbat din cînd în cînd terasa, în faţa scenei, un grup de tiner» seniori gălăgioşi, cu măştijo în mînă, rîd şi vorbesc cu voce tare.

SCEN \ I

Don Sancho Sanchez de Zumşţa, conte de Monterey, don Mătias Centurion, marchiz de Almunan, don Ricardo de Roxas,, conte de Casapalma, don Francisco de Sotomayor, conte de Valalcazar, don Garci Suarez de Carbajal, conte de Penalver.

DON GARCJ

Trăiască veselia l şi tînăra mireasă l

DON SANCIIO

N-ai vrea să-1 vezi e-apare

La nuntă cu sicriul?

DON FRANCISCO-

Ce-i cu Măria sa?

DON SANCIIO E

plictisit. Cu Luther nu se poatc-mpâca.

DON RICARDO

E drept că Luther ăsta pe rege-1 cam încurcă.
Cu patru-ostaşi, v-asigur, i-aş da eu lui de furi ă 1

DON MATIAS

Ba îl mai hărţuieşte acum şi Soliman.

DON GARCl

Şi Soliman, şi Luther, si Jupiter, Satan... Să-i
dăm pe toţi la naiba l Femeile-s frumoase,
Petrecerca-i ea-n basme şi glumele spumoase!

DON SANCHO

Aşa e.

DON RICARDO

Garci are dreptate. Să vă spun:
Peste obraz o mască de cîte ori îmi pun,
Am altă-nfăţişare, mult mai atrăgătoare.

DON RICARDO

Eu ani privit la ceilalți cum s-au îndrăgostit.
Şi-n felu-acesta, conte, cum vezi, am izbutit
S-ajung şi grand'd'Espana şi la palat alcade.
Nu mi-am pierdut deci timpul în van.

DON SANCHO

Aşa se cade
Cînd linguşeşti pe rege...

DON RfCARDO

Nu e adevărat!

DON GARC1 Şi cînd profiți

de clipa cînd regele-i distrat.

DON MATIAS Dar ce e cu de

Silva? Şi-a pregătit coşciugul?

DON SANCHO

Degeaba rîzi! Bătrînul e, cu tot beteşupul,
Un brav. El i. iubit-o pe dona Sol atît Că
nu-1 încărunțise o viață-ntreagă, cît L-a
îriălbit o clipă.

DON GARC1

N-a apărut, se parc,
De-atunci în Saratrossa ?

DON SANCHO *(în şoaptă, tui don Matias)*

Cu lama spadei mele L-
aş despica în două pe-ace st senior servil. Sub
haina lui de conte se-ascunde-un alaţuajzil.

DON RICARDO
(apropiindu-se)

Ce-aţi spus?

DON MATIAS
(încet, tui don Sancho) Nu-
i timp de ceartă. *(Către
don Hicardo.)*

Seniorul îmi recită
Sonetul lui Petrarca, scris pentru-a sa iubită.

DON GARC1

Voi aţi băgat de seamă — printre atîtea flori,
Femei si dominouri în sute de culori — Pe spectrul
ce-n picioare stă lîngă rampa scării, Formînd o
pată neagră în forfota serbării? DON RICARDO

Eu l-am văzut.

DON GARCt

Ştii cine-i?

DON RICARDO

Eu. dacă nu mă-nşel,
Cred că e amiralul Praneasio.

DON SANCHO *(în şoaptă lui don AJatias)*

Ce bine-ar fi să fie într-una sărbătoare !

DON FRANCISCO *(arâtîndi uşa din dreapta)*

E-odaia de culcare a tinerilor miri?

DON GARCÎ *(făcind un semn afirmativ)*

îi aşteptăm să vină.

DON FRANCISCO

Acum ?

DON GARCl

De ce te miri?

DON FRANCISCO Mă

bucur, căci mireasa e-o fată-ncîntătoare!

DON RICARDO

Şi împăratul darnic. Cum a putut el oare Să-1 ierte pe Hernani? L-a şi căpătuit... I-a dat „Lîna de aur". iEu .i-as fi dăruit, Lui, un culcuş la ocnă; iar mîndrei ,lui donzele, Un pat de puf! Ge ^ziceți ?

DON SA.NCHO

L&sați-mi-l pe scamă.

Chiar de-i Satana, ştiu cu de coadă să-1 apuc.

(S« îndreaptă spre dominau, care o *rămas nemişcat.)*

Din iad vii, Aghiuță?

MASCA

Nu. Dar în iad mă duet

(tşi urmează drumul jî *dispare, cobor'wd pe scara din fund. Toii U urmăresc din ochi, aproape în-groziți.)*

DON MATIAS

O ! Ce sinistră voce !

DON GARCl.

Ce-aiurea te-nspăimîntă, La bal te face veşnic să rîzi şi te încîntă.

DON SANCIIO

li un ghiduş l

DON GARCl

Prieteni, chiar Lucifer de-ar fi,
Ce vine să ne vadă dansînd... ne vom jertfi
Şi vom dansa!

DON SANCHO La baluri te-aştepți şi la surprize.

DON FRANCISCO

Nu-, el.

DON GARC1

N-a scos o clipă masca.

DON FRANCISCO

Nu-i cazul să vă mire. E
ducele de Soma. Vrea lumea să-l admire.

DON RICARDO

Nu-i ducele.

DON GARCt

Atunci cine-i ? AI lată-l, domnilor!

(Apare un dominau negru, care străbate tncei erasa din fund. Toţi se întorc şi-l urmăresc din ochi, fără ea dominant să-i ia in seamă.)

DON SANCHO De[1]i drept că
morţii umblă, acesta-i pasul lori

DON GARC1

(repezindu-se la dominout negru)

Misterioasă mască l

(Dominoul negru se opreşte si se întoarce. Don Gard dă îndărăt.)

Prieteni, mi-a fost teama.
Privirea lui mă-ngheaţă.

V
-

.DON 8ANCIIO
(ginditor)

Suspect,

îritr-adevărl

DON MATIAS

Vin mirii!

(Intră llernani la l>ra(cu dona Sol. Dona Sol într-o rochie minunată de mireasă; llernani intr-un costum de catijea neagră, cu „Lina de aur"' la gît. în urma lor un întreg cortegiu de măşti, doamne şi seniori. In fruntea cortegiului, patru paji, iar în urma lui, doi halebardieri, în livrele bogate. Toată lumea se dă în lături în calea lor. Fanfare.J

SCENA A II-A Aceiaşi,

llernani, dofta Sol, nuntaşi

HBRNAN1
(salutind)

Prieteni, noapte bună.

DON RICARDO
(intim fii nindu-i ți inclinîndu-se)

La fericirea voastră luăm parte împreună.

DON FRANCISCO *(contempllnd-o pe dona Sol)* Vă jur că-i mai frumoasă ca Venus, domnii mei!

DON MATIAS

O să ve<iem noi miine ce e cu el.

DON SANCHO *f*
lui don MatiasJ

Marchize,

Ia vezi ce gînduri are ?

Şi-a dispărut. DON MATJAS *fia balustrada terasei)*

Pe scări a coborft...

.DON SANCHO

E-o farsă l
(*Gînditor.*) E straniu, orişicît.

DON GARCl (*unei doamne ce trece*)
Dansaţi, marchiză ?
(*Se înclină in fa(a ei şi-i oferă braţul.*)

DOAMNA
Conte, dansez, fără-ndoială,
Dar soţuJ meu îmi ţine la dansuri socoteală.

DON GARCl
Cu-atît mai bine. Dacă îi e pe plac... perfect!
Să ţină socoteală... noi să dansăm I
(*Doamna U dă braţul şi ies amîndoi.*)

în finei

SCENA A III-A

Ilernani, dona Sol

DOSlA SOL

S-au dus l

HERNAN1

fincerctnd s-o cuprindă în ira(e)

Al Iubito l

DONA SOL *(roşind şi ocoli ndit-l)*

E cam tîrziu.

IIERNAN1

Fireşte;

Tîrziu e-ntoUleauna cînd dorul ne zoreşte
Să tim iar siuțțuri.

DONA SOL

Zarva de azi m-a năucit.
Cu-atîta veselie nu poli ii fericit.

HERNANJ

Da. Fericirea-i lucru mai grav. Ea se păstrează
In inimi de aramă în care se gravează. Plăcerile-
o-uspâimîntă chiar cînd îi zvîrle flori... Surîsul
ei e-aproape de lacrimi deseori l

DON MATIAS Ce

noapte iericită o să petreacă ei!

DON KRANCISCO *(arătindu-i lui don Matias camera nupțială)*

Aş vrea să fiu o zînă, să văd în dormitorul
Acela ce se-ritîmpJă, după ce-au tras zăvorul
Şi-au stins lumina.

DON SANCHO
(tui don Matias)

Haide, să mergem!
(Toți se înclină in (ața mirilor ji ies, *unii pe uyâ, ceilalfi pe scara din fund.)*

HERNANI
(pelreclndu-i)

Cel de Sus
Să vă-nsoțească paşii l

DON SANCHO *(rămas cel din urmă, ii slringe mina)*

Fiți fericiți!

([Iernam şi dofia Sol răinin singuri. 7.ţtomol de payi -vi *voci carp, st- îndepărtează, apoi* ->v *pierii. t n timpul primei părți a scenei care urmează, fan-farele 'înmiesc si luminile din depărtare se sting trei>lal-lreplat. fiez-nii* >-i *tăcerea se aştern peste oraş.)*

Cuvîntul „răzbunare" pe frtinte-i era scris —
Un om ursit ca veşnic anatema s-atragă. K
mort acest Hernani! Acum îmi este dragă
Pădurea, lunca, floarea şi-al păsărilor zvon.
Mi-e dona Sol soţie... sînt Juan de Aragon...
Şi-s fericit, iubito!

DOSA SOL

Şi eu la fel cu tine l

HERNANI

Am lepădat trecutul şi zdreanţă de pe mîne. Mă-ntorc iar la palatul părintelui meu drag. U ii inger bun de pază rn-aşteaptă-acum ÎŢI pmş. Aprind în vatră focul, dau drumul la obloane, Itidic iar în picioare străvechile coloane, Smulg buruiana care pe-alocuri a crescut... Şi viaţa e-o-ncîntare l Mă simt ca'renăscut! Vreau să-mi recapăt turle, donjoiuiri şi bastilii, Şi locul meu *hi* sfatul regeştilor Castilii. Vreau dona Sol să vină, cu pasul ei smerit... Şi să rămînem singuri! Trecutul a murit! Ce-a fost a fost! O nouă vieaţă ne aşteaptă. Uit toţi E nebunie sau faptă înţeleaptă? Nu ştiu. Ştiu că mi-eşti dragă... şi eşti a mea! AtStl

DONA SOL *(privind „Lina de aur" pe cart îirrnani o poartă la* ***şi t)***

Ce bine-ţi stă colanul de aur de la gît Pe catileaua neagră l

DONA SOL

în ochii tăi surîsu-i luminat

(Uernani încearcă s-o atragă spre camera fie ritlfare. Ea se sjitşle.)

Slai, iubite...

O clipă l

HER NANI

Bine. Fie! Iubitul tău robit e De tine. Şi va face ce vrei... ce-i voia ta. Spune-mi să rîd... voi rîde! Să cînt... şi voi cînta! Simt un vulcan în suflet, ce-i gata să se-ncmgâ. Dar dacă tu i-ai spune văpaia să şi-o stingă, Vulcanul îşi astupă prăpastia de foc Şi pe-ale sale maluri vor creşte flori în loc. Vezuviul tău e-n lanţuri; dogoarea lui ţi-e sclavă! Ce-ţi pasă dacă arsa i-e inima de lavă ? Vrei flori pe el? Prea bine! Vulcanul, potolit, In ochi o să-ţi apară de flori acoperit!

DONA SOL

Ce bun eşti tu, Hcruani, cu biata mea făptură!

HERNANI

Hernani? Acest nume e-o groaznică tortură!
Nu vreau s-aud de numele-acesta blestemat! El
îmi aduce-aminte de tot ce am uitat. Eu ştiu
c-a fost odată pe lume un Hernani, A căruia
privire înspăimînta duşmanii, Un lost haiduc,
un fărădelege, un proscris —

HERNAN1

Curn să nu uiţi de toate, cînd vocea-ţi îngerească
Răsună cum răsună-o litanie cerească ?
La tel ca şi drumeţul e vara, in amurg,
Alunecînd pe ape, priveşte cum se scurp ,
Cîmpiile-nflorite mereu, mereu în cale... A'
inele gînuuî'i zboară spre visurile talc!

DONA SOL

Ce linişte adîncă ! şi plină de mister l Kăspunde.
o-ai vrea oare să vez o stea pe cer Şi să auzi o
voce plăcut şi duioasă Cintînd în depărtare?

IIERNAN1
(xurizindl

Eşti o capricioasă!
Fugeai mai adineaur. de cîntecele or.

DOSA SOL

La bal. Dar nu de cînlul privighetorilor Ce
ciripesc în noapte în pom n diri grădină... Sau
de un gla de fluier. Ce muzică divină! Se
duce drept la sullet... şi ca un cor ceresc
Trezeşte mii de glasuri ce-n inimă şoptesc ! Ar
fi un v is!

(Se anele în depărtare un sunet de corn.)

O! Doamne! Mi-ai răsplătit credinţa!

f
-

-^fft:"f- vMM-lis

Ca şi lui Carlos.

HERNANI Cred că la fel îmi vine

DONA SOL

Ceilalți ce mâ privesc pe mine ? Nu catifeaua-1 face să pară minunat... Ci gîtul tău de care colanu-i aninat. Eşti nobil şi eşti chipeş, iubitul meu !

*(Ilcrnani vrea s-o atragă spre casă.)_*

O clipă!

Vezi... plîng! Chiar bucuria din lacrimi se-nfiripă. Ce noapte minunată!

(Se inclreapti'i spre balustradă.)

Hai, vin' să respirăm... Şi cerul plin de stele tăcuți să-1 admirăm. N-aud nici o fanfară, nu văd nici o lumină. Vezi, fericirea noastră acuma e deplină ! S-ar crede că şi firea, ce doarme liniştit, Veghează-asupra noastră cu ochi de-ndrăgostit l Nu e un nor pe boltă. Natura trîndăveşte... Vin' să respiri parfumul de trandafiri. Priveşte... Nici-o lumină,-un zgomot... și totu-a-nmărmurit. Cînd îmi vorbeai tu, luna pe cer a răsărit... Şi para tremurîndă a razelor de lună îmi pătrundea în suflet cu vocea ta-mpreună. Eram cuprinsă toată de-un negrăit fior... încît în clipa-aceea as fi voit să mor!

HERNANI

Şi-asteapt" tigrul prada l

DONA SOL

Don Juan, nu ţi se parc
Că glasul lui în inimi revarsă încîntarc?

HERNANI
*(**ridicîndu-se,** cu o voce groaznică)*

Nu! Spunc-ini iar Mcrnani! Destinu-i prea barbar!
De numele acesta n-ajung să mă de/bar.

DONA SOL
(îngrijora iii.)

Ce ai?

HERNANI

Bătrînull

DONiA SOL

Doamnei Vai! ce privire sumbră!
Ce ai?

HERNANI

Bătrînul rîde necruţător în umbră!
Nu-1 vezi ?   , ,

DONA SOL Pe cine? Care
bătrîn? Tu aiurezi !

HERNANI

Bătrînul l

Sărmana î Vai!

HERNANI

(tresărind, a/itirte)

DONA SOL

Un înger mi-a înțeles dorința. E îngerul tău.

HERNANI

(cu amărăciune)

Sigur. E-al **meii.** *(Cornut răsună din nou. Aparte.)*

Iar a sunat!

DONA SOL

(surizinit)

E cornul tău. Ascultă. Ce sunet minunat!

HERNANI

E drept.

DONA SOL Parcă iei

parte şi tu la serenadă.

HERNANI

Aşa s-ar spune.

DONA SOL

Balul a fost o mascaradă.
Cînd sună-n codri cornul, mereu l-aş asculta.
E cornul tău. S-ar spune că e chiar vocea ta.
(Cornul răsună din nou.J

HBRiNANI

(aparte)

Mă cheamă jurămîntul!

(Caută la briu pumnalul sau spada, ***enre-i lipsesc.)***

Nimici Al trebuia

Să-mi fi pus capăt vieții!

DONA SOL

Tu suferi, nu-i aşa?

HERNAN1 S-a

redeschis o rană ce nu e vindecată.

(Aparte.)

Cum s-o îndemn să plece ?

(T are., l

Ființă adorată,

Tu ştii cutia-aceea, pe care-n anii grei Cu

mine am purtat-o întotdeauna...

DONA SOL

Vrei

L

Să ți-o aduc ?

HBRNANI

Acolo e • sticluță plină
C-un elixir, cu care durerile se-aliiiă.
Hai, du-tel

DONA SOL

Dau o fugă... şi-acuma vin cu ea.
(Intră in camera de culcare.)

DO$A SOL
fcnzînd in pcnunchi)

Dac-o urmă de dragoste-mi păstrezi,
Eu te implor, răspunde-mi, ce taină te si'îşie ?

IIERNANI

Eu am jurat, iubito!

SOL

Tu?
(Ea îi urmăreşte fiecare mişcare, flerrwni iţe opreşte brusc şi-şi trece mina prin păr.)

IIERNANI

Ce ticăloşiei
Era să-i spun...
(Tnre.) Nu, nu ştiu
ce-am spus.

DOÎSA SOL

Ce ai jurat?

HERNANI

Eu? Aş! De unde! Poate fiindcă-s tulburat... Şi nu mă simt prea bine. Hai, hai, te linişteşte!

DO5JA SOL

Tu vrei ceva, iubite? Sînt sclava ta. Vorbeşte.
(Cornul riixiinn din nou.f

Că a sosit momentul, acele jurăminte
Să le respecţi întocmai. Socot că înţelegi?

HERNANI Ce

ai de gînd ow mine? Vorbeşte.

MASCA

Vreau s-alegi:

Pumnalul sau otrava! Si voi muri cu tine l

Bun. IIBRNAN1

MASCA

Facem rugăciunea?

HERNANI

Nu e

nevoie.

MASCA

Bine.

Ce-alegi?

HERNAN
I

Aleg otrava.

MASCA '

întinde mîna.

(îi dă o sticluță, pe care Hematii o ia; e fallen la jtilă.)

Bea! Să

L

isprăvim !

(Hematii duce sticluța la gură, dar se oprește în-grozit.)

SCKNA A IV-A

HERNANI

(singur)

Vai! ce-a făcut bătrînul din fericirea mea! Cu mina lui fatală mi-a scris pe zid sentința. Destinul își serbează amarnic biruința!

(Cade i>e gindiiri; apoi se întoarce brusc.) Nu mai aud nimica! O! de s-ar răztjîndi!

(fhnitl mascul în deminnii nr.gru apare in ca.f n îl scării. IIemani »e, întoarce, dă cu ochii de el fi rărnine înmărmurit.)

SCENA A V-A

Ilernaiii, Masca.

MASCA

„Ta cornul meu, seniore. Şi cînd vei socoti Cu a venit momentul să rnor, să suni în pripă. Oricînd şi orişiunde voi fi în acea clipa, Eu voi murii Poți pune pe vorba me? temei!" Aşa mi-ai spus. Şi martori sînt toți străbunii **mei.** Iți aminteşti?

HERNANT

(cu vocea stinsă)

ÎL **dînsul!**

MASCA

Vin să-ți aduc aminte

MASCA N-a fost
decît trădare infamă şi sperjuri

HERNANI

Vai! duce l

MASCA

Cum urmaşii de nobili cred că-i bine
Să-şi calce jurăniîntul şi fără de ruşine...
Adio !

(Face un pas spre ieşire.)

HERNANI

Stai!

MASCA

Deci...?

HERNANI

Duce, ce crud eşti ! *(Ia sticlii {a.)*

Pe-amîndoi
Din pragul fericirii ne-ntoarce înapoi l

*(Intră Do'~ia Sol, fără a vedea pe omul ma*cat, care a rămas în picioare, în fundul scenei.J*

SCENA A VJ-A

Aceiaşi, dona Sol.

DONA SOL

N-am mai găsit cutia.

HERNANI

Ai mila de mine si de ea î Aşteaptă pînâ mîiiie. Dacă mai ai în tine O inimă... şi nu-eşti o iazmă care vine Din iad, sau o fantomă, sau dracuJ pe pămînt, De n-ai pierdut credința în Dumnezeu ceJ Sfînt, De ştii ce-i fericirea supremă ce te leagă La douăzeci de ani de ființa ce ți-e dragă, Dac-ai ținui femeia iubită strîns la piept... Aşteaptă pînă rnîine. Şi inîinc... eu te-aştept.

MASCA

E lesne! Mîine! Mîine! Tu îți bați joc de mine? Nul Clopotul siinal-u prohodul pentru tine. Altui mierea cc-as face la noapte? Aş muri! Şi mîine cine oare te va mai urmări ? Să intru-n groapă singur? Nu! Vii şi tu cu mine!

I IERNAM

Nu, demone. Atuncea, înă lepăd eu de tine Şi nu mă voi supune.

MASCA

lira de aşteptat

Un jurămînt e-un lucru rnult prea neînsemnat. Pe ce-ai jurat P Pe capul iubitului tău tată. Se uită. Tinercțea-J mereu necugetată.

HERNANI Vail am jurat

pe tata! înnebunesc, îți jur!

Seniore, amorul te-nvrăjbeşte. F,u
am să-1 apăr contra oricui de pe pămîntl

DON RUY GOMEZ

(ruwifcat) Dar poţi să-1 aperi
faţă dc-un sacru j urăm hit ?

DO ÎS! A SOL

Cum ?

HERNANI

Am jurat, iubito.

DOSA SOL

Tu nu ai mintea-nt.reagă.
De-astfel de jurăminte, nimica iiu te leagă. L.-
uri atentai! E-o crimă !

DON RUY GOMEZ

Hai, duce!

(Ilernani face un gest de supunere. Don» Soi «»• *repede şi-l opreşte.)*

HERNANI

Am jurat...
Şi tatăl meu mă vede! Nu sînt un scelerat!

DONA SOL *(lui don lluy Gomtz)*

Smulgi mai degrabă puii tigroaieei, decît mie
Să-mi smulgi îndrăgostitul. Ce faci e-o infamiei

26 40
1

IIERNANI
(aparte)
E dmsa! Vai! Şi vine
Tocmai acum l

DONA SOL

Ce are ? Se sperie de mine!
Don Juan, ce ai în mînă? Răspunde? Vreau şi eu
Să ştiu!

*(Dominoul »*a apropiat şi-şi scoale* mo*r«/. *floria Sol îl recunoaşte pe Don Ituy Gomez şi dă un fi pat.)* A! E otravă !

HERNANI O1

Doamne!

DONA SOL
(lui Hcrnarti)

Dragul meu,
Ce ți-am făcut eu ție? Ce taină-ngrozitoare
Ascunzi, don Juan? Răspunde l

HERNANI

Puteam vorbi ew oare?
Cînd m-a salvat de Silva, eu i-am promis să mor.
Un Aragon lui Silva iiu-i poate fi dator.

DONA SOL

Tu eşti al meu! Tu nu eşti al lui! Ce mă priveşte Că ai jurat?

(Către don Ruy Gomei.)

IIERNANI

Nu plîngc!

DO 53 A SOL

Nu vreau să mori, iubite! Vai! sufletu-rm se fringe!
Nu vreau să mori!

(Către don liuy Gomez.)

Seniore, o ! iartă-1! Te conjur! îți
jur că şi pe tine te voi iubi. Iți jur.

DON RUY GOMEZ

Cu restul de iubire ce-a mai rămas în tine Vrei
să astîmperi focul ce dogoreşte-n nune?

(Arâtîndn-l pe Hernani.)

El pentru tine-i totul! Cu mila nu mă-nipac. Ce vrei
c-o firmitură de dragoste să fac? Pe-ntreaga ta ființă
să pună stâpînire Şi mie de pomană să-mi zvîrli
cîle-o privire? Şi cînd aştept o vorbă duioasă să-mi
şopteşti, Tot dînsul să-ți dea voie ce-anume să-mi
rosteşti? Şi ca la toți milogii, vrînd gura să Ic-
astupe, .->ă.-mi zvîrli ce mai rămîne pe fundul unei
cupe? Ruşine! H bătaie de joc! E prea puțin!
Hai, beai

HERNANI

. Mi-am dat cuvîntul şi trebtiic să-1 lin.

Bea !

DON RUY GOMEZ

(Hernani dur? stirliițn In gură. Doiîn Sol H opreşte, aiiuciiidu-l .itrins (te braț.)

26-

L _ ^

Tu nu ştii de ce este în stare dona Sol. De milă pentru părul tău alb, umblam domol... Făceam pe fata blîndă, sfioasă... dar priveşte! In lacrimile mele mînia clocoteşte!

(Scoate un pumnal de la sin.) Vezi tu pumnalu-acesta, bătrin nesocotit? Nu te-ngrozeşte vîrful acesta de cuţit? la seama-ţi sînt nepoată şi ţi-am dat ascultare... Dar chiar de ţi-aş fi fată, îţi jur că sînt în stare Să fac o crimă dacă tc-atmgi de soţul meu!

(Aruncă pumnului şi cade în genunchi in faţa ducelui.)

Uite-n genunchi mă tîrîi! O! pentru Dumnezeu, Te-ndură l Sînt o biată lemeie-ndurerată... Sleită de putere... plăpîndă... desperată... In faţa ta, seniore, genunchii mi-i îndoi Şi te implor, ai milă, ai rnilă de noi doi!

DON RUY GOMEZ

OI dona Sol!

DOftA ROL

Iertare! Cînd jalea o rSpunc Femeia spaniolă nu ştie ce mai spune. Indură-te l Pe vremuri tu n-ai fost crud de fel... Ty mă ucizi pe mine dacă te-atingi de el! Mi-e-atît de drag!

DON RUY GOMEZ
(încruntat)

îţi este cu mult prea drag!

DOftA SOI>

Vei fact ce **vei** crede.

(îi smulge sticluța din mină şi o arata la amtndni.) ,

' Am pus mina **pe** eu l

DON RUY GOMKZ

CHITI am în față două femei şovăitoare, Mă duc să cat aiurea alți oameni de onoare. Cn-astfel de jurăminte e greu să te făleşti. Mă duc la morți, să afle şi dinşii cine eşti. Adio!

(Vrea să jilece. Ilernani II opreşte,.)

HBRNANI

Nu! Stai. duce!

(Către tio fi a Sol.)

Poți să-ini doreşti tu mia S~t port mereu pe cuget această infamie? Şi pe obraz stigmatul de trădător, sperjur? lîri-mi înapoi otrava! Ai milă! Te conjur! Pe sfînta noastră dragoste ce-i nemărginită!

DONA SOL

(cu privirea întunecată)

Dacă vrei tu…? Bun!

(Duce sticluța la gura fi bea.)

Ține!

DON HU Y GOMR7! \

apartf)

O! Ei i-a fost ersită!

DONA SOL Stai! Aşteaptă!

Dați-mi si mie ascultare!

DON RUY GOMEZ Nu!

Groapa e deschisă şi nu mai am răbdare!

DONA SOL

O clipă! Monseniore l Don Juan! Vai! anuudoi
Sînteți prea cruzi! O clipă... atît cer de la voi.
Lăsați pe o sărmană femeie să vă spună Ce-o
mistuie în suflet. O să devin nebună! O clipa! Dați-
mi voie si mie să vorbesc.

DON RUY GOMEZ
(lui l/ernani)

îmi pare rău, seniore... eu însă mă grăbesc.

DON^TA SOL O! Doamne! Mă

cutremur! Ce v-am făcut eu vouă?

IIERNANI ,

Durerea ei îmi sfîsie inima în două l

DONA SOL
fcontinnlnd să-i rețină de braț)

Şi după ce voi spune tot ce-am de spus.,.

DON RUY GOMEZ

Hai, bea!

t
"
"

D055A SOL

De ce ?

ÎIERNANI Din clipa

asta mormîntul ți-e sortit!

DO5JA SOL

Tot îînnroiină-n noaptea aeeasta-am fi dormit.
Ce iinjiortanl.ă are în 'CP culcuş ?

HBRNAN1

Năprasnic

Te-ai răzbunat, o! tată!

(Duce sticluța la gură.)

DOflA SOL
(repezindii-se la el)

Vai! Doamne! Suffir groaznic!
Nu bea! Aruncă sticla! Simt că înnebunesc!
Opreşte-te! Arunc-o! Don Juan, îți poruncesc! Otrava asta este o hidră cu o mie De gheare, care scurmă, si roade, şi r.fîşie ! N-aş fi crezut să sufăr atît! Ce-a fost în ea? Parc-ar fi fost jeratec ! Iubitul meu, nu Lca ! Prea ai să suferi!

HERNANI *(către don Huy Gomez)*

DO$A SOL *ftnlinzînd lui Hernani sticluţa pe jumătate goală)*

Poftim!

HERNANI ' •

(lui don Ruy Gomez)

Bătrîn nemernic!

DONA SOL

Nu te mai frămînta. Cum vezi, n-ain fost nedreaptă. Ai şi tu partea ta.

HERNANI

(hiind sliclu(a)

O! Doamnei

DONA SOL

Tu, fireşte, ai fi băut-o toată. N-ai suflet de soţie creştină, devotată. Tu nu eşti neam cu Silva, ca să iubeşti ca ei. Acum sînt liniştită. Bea si tu, dacă vrei.

HERNANI A! Ce nenorocire!

Ştii ce-ai făcut tu oare?

DONA SOL

Ce ai dorit!

HERNANI Te-aşteaptă o

moarte-ngrozitoare I

DON RUY GOMEZ

Destinul
îşi împlineşte voia!

HERNANI

Blestem! Cu ochii mei
S-o văd ce crunt se zbate în suferința ei 1

. DONA SOL

Nu! Taci! Mă simt mai bine. Cu aripile noastre
întinse ne luăm zborul spre alte zări albastre...
Sprc-o lume mult mai bună... plutim încet... uşor,
Mai vreau a -sărutate 1

(Se îmbrățişează.) ƒ

DON RUY GOMEZ

01 E sfîsietor!

HERNANI

Slăvit să fie cerul, ce mi-a ursit o viață De
spectre, de prăpăstii... dar care mă răsfață
Acum, îngăduindu-mi să mă pot desfăta... Cu
gura însetată s-adorm pe mîna ta!

DON RUY GOMEZ

Ce fericiți sînt l

HERNANI

(cu vocea din ce in ce mai stinsă)

Îat3 nomernica-ți ispravă!

Să-i fi ales sărmanei femei alia otravă.

(JJea şi aruncă sticluța.}

*′ DONA SOL

A! Ce-ai făcut?

HBRNANI Iubito, ce

ai făcut şi tu!

DONA SOL

Vin' să te Ktrînff în brațe!

(Se Uf/izd unul alături de. altul.)

ț Tu suferi groaznic ?

HERNANI

Nu.

DO5ÎA SOL E

noaptea nunții noastre ce-ncepe.

HERNANI

Ca şi chinul!

DONA SOL Nu-ti

pare că mireasa-i prea palidă ?

fntoarce-te spre mine... aşa... stai rezemat...
Lipit de mine...

(Moare.)

DON RUY GOMEZ

Moartă! O! O! Sînt blestemat!

(Se sinucide.}

T

Tu suferi? Vino... vin'...! O! ce bcznă-adîncă!

DONA SOL *fia fel, cu vocea stinsă)* Nu.

HERN ANI Vezi flăcări în umbră ?

DONA SOL,

Nu văd încă

Nimica.

IIERNANI

(dîndu-şi sii/lelul) ^

Uite... uite...

(Se prăbuşeşte.)

DON RUY GOMEZ

(ridicindu-i capul, care cade litlr-o parte) E

morți

DO5ÎA SOL

(despletită, ridicîndu-se pe jumătate)

N u-i morți Dorm im l

El doarme-acum. E soțul meu drag! Şi ne iubim l ii

noaptea nunții noastre!

(Cu vocea stinsă.)

Să nu-l trezeşti, ia seamă l

E obosit. Ascultă... iubitul meu mă cheamă...

(întoarce capul Ini flcrnani spre ea.)

	Pag.
Premiera dramei romantice	
Marion Delorme	3
Hcruani	17
, „	221

Responsabil de carte : R. Vulpescu
Tehnoredactor : V. Basarab
Corector : S. Voronca

Dat la cules 31.07.57. Bun de tipar 14.1257. Tiraj ? 0ir,0 ex. Hirtie tipar de 50 gr. m.» *Ft* 70flx ttW.tt. *Coh ed. 12.10 Coli de tipar 13. Kditia I. Comanda 327H Planse tipo l A. tir. 03161 Pentru bib/ioterle mir; indicele de clasificare %4* — ? - ^

Tiparul executat sub corn. Nr. 1207 la Combinatul Polisrafic Casa Scînteii ..l V. STALIN".
Bucureşti - R.P.R-